

Mozaik poslovnih statistik

Mozaik poslovnih statistik

Mozaik poslovnih statistik

Avtorji: Jaka Erpič, Ema Mišić, Zala Primožič, Aleksander Sever, Andrejka Šivic

Publikacija je na voljo na spletnem naslovu <http://www.stat.si>

Informacije daje Informacijsko središče:

tel. (01) 241 64 04

elektronska pošta info.stat@gov.si

 @StatSlovenija

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

311.42(0.034.2)

MOZAIK poslovnih statistik [Elektronski vir] / [avtorji Jaka Erpič ... et al.]. - El. knjiga. - Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije, 2015. - (Zbirka Brošure / Statistični urad Republike Slovenije)

ISBN 978-961-239-327-4 (pdf)

1. Erpič, Jaka

278414080

UVODNA BESEDA

Slovensko gospodarstvo se je v zadnjih letih spopadalo s številnimi, tudi zelo zahtevnimi izzivi. O tem, kako so se ti izzivi odrazili v posamezni poslovni dejavnosti, kakšne posledice so pustili na podjetjih in tudi kakšni so obeti za prihodnost, lahko veliko povedo prav statistični podatki.

Množico zbranih podatkov iz poslovnih statistik smo sestavili v zanimiv mozaik in ta vam zdaj na enem mestu ponuja vpogled v značilnosti, strukturo, spremembe in razvoj slovenskega gospodarstva od leta 2005 naprej. Prepričani smo, da boste na naslednjih straneh našli številne zanimivosti in tudi uporabne informacije s področja poslovnih dejavnosti; te so razdeljene v štiri glavne vsebinske sklope: industrija, gradbeništvo ter trgovina in druge nefinančne storitve.

Vsak sklop poslovnih dejavnosti je predstavljen celovito, z različnih zornih kotov in na lahko razumljiv način. Prikazani so številni podatki, iz katerih so izpeljani tudi različni kazalniki, ki nakazujejo pomembnost posamezne dejavnosti v primerjavi s celotnim gospodarstvom, vpliv gospodarske krize nanje, primerjave s tujino, tudi strukturne značilnosti znotraj posameznih dejavnosti, napovedi za naprej. Kratke komentarje in razlage ter pojasnila dopolnjujejo številni grafični prikazi in poudarki ključnih podatkov in sprememb. Zgodbo zaključuje shematičen prikaz povprečnega podjetja pri nas.

Vabimo vas, da pregledate, kaj vse smo vam tokrat pripravili v naši novi publikaciji iz zbirke Brošure. Veseli bomo, če vam bo pomagala do boljšega poznavanja in razumevanja slovenskega gospodarstva, posamezne dejavnosti in tudi podjetij. Še obširnejši in podrobnejši podatki o tej tematiki so vam na voljo na spletnem portalu SI-STAT.

Genovefa Ružić
generalna direktorica

VSEBINA

UVODNA BESEDA.....	3
1 POSLOVNE STATISTIKE - kaj so in kaj zajemajo	5
2 INDUSTRIJA.....	15
3 GRADBENIŠTVO.....	25
4 TRGOVINA.....	35
5 DRUGE NEFINANČNE STORITVE.....	45
6 POVPREČNO SLOVENSKO PODJETJE.....	55
Merske enote, kratice	56
Okrajšave imen držav.....	56
Seznam uporabljenih šifer kategorij SKD 2008.....	56
Definicije	57
Viri in literatura	60
Viri za fotografije.....	60

1 POSLOVNE STATISTIKE – kaj so in kaj zajemajo?

Industrija

Gradbeništvo

Trgovina

Druge nefinančne
storitve

Poslovne statistike na SURS zajemajo vsa statistična raziskovanja, v katerih se zbirajo najrazličnejši podatki o aktivnih podjetjih. Gre za podjetja, ki so po **Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008** (SKD 2008) razvrščena v finančne in nefinančne poslovne dejavnosti, tj. tiste, ki v SKD zajemajo področja dejavnosti od B do N ter oddelek S95.

Slika 1: Poslovne statistike po SKD 2008

POSLOVNE STATISTIKE			
Nefinančne poslovne dejavnosti			
Industrija (B–E)	Gradbeništvo (F)	Storitve (G–N, S95)	
		Nefinančne storitve (G–J, L–N in S95)	Storitve finančnih institucij (K)
B – Rudarstvo C – Predelovalne dejavnosti D – Oskrba z el. energijo, plinom in paro E – Oskr. z vodo; rav. z odpadki; saniranje okolja		G – Trgovina, vzdrž. in popravila mot. vozil H – Promet in skladiščenje I – Gostinstvo J – Informacijske in komunikacijske dej. L – Poslovanje z nepremičninami M – Strokovne, znanstvene in tehnične dej. N – Druge raznovrstne poslovne dej. S95 – Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo	

Vir: SURS

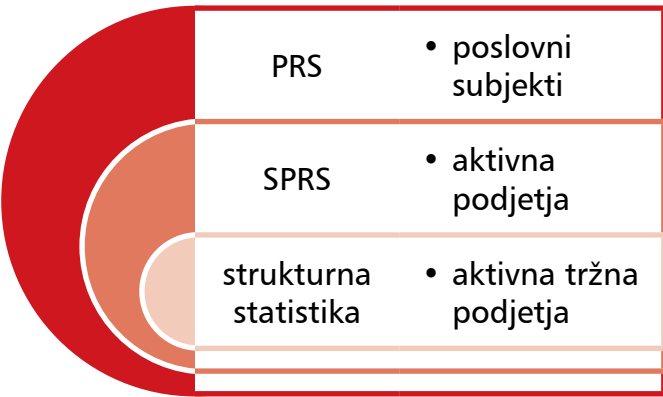
Podatke o vseh poslovnih subjektih s sedežem na območju Slovenije, ki opravljajo tržno ali netržno dejavnost, vsebuje Poslovni register Slovenije (PRS).

Hrbtenica in vzorčni okvir poslovnih statistik (tj. seznam enot, ki tvorijo populacijo, iz katere se izbere vzorec) je Statistični poslovni register (SPRS), ki vsebuje podatke o vseh aktivnih podjetjih v Sloveniji. Pripravlja se iz več administrativnih virov podatkov in iz podatkov, pridobljenih v statističnih raziskovanjih, ter se dopolnjuje tudi z drugimi informacijami.

Strukturna statistika podjetij pa spremlja poslovanje aktivnih tržnih podjetij ter zagotavlja mednarodno primerljive podatke.

V nadaljevanju so predstavljeni predvsem statistični podatki o nefinančnih poslovnih dejavnostih, podrobneje razdeljeni v štiri glavne vsebinske sklope: industrija, gradbeništvo, trgovina in druge nefinančne storitve (tj. nefinančne storitve brez trgovine).

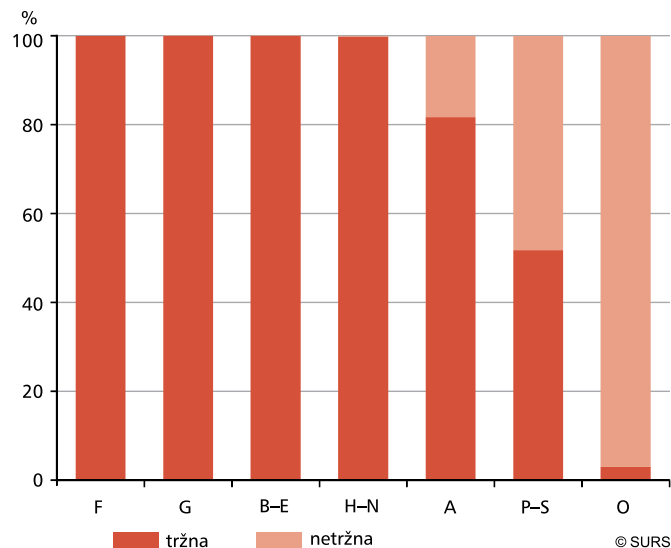
Slika 2: Zajem poslovnih subjektov, Slovenija

Vir: SURS

Med podjetji, ki so delovala v letu 2013, je bilo 87 % tržnih, tj. takih, ki so opravljala pretežno **tržno dejavnost**. Skoraj vsa podjetja, uvrščena v poslovne dejavnosti, so bila tržna. Nasprotno pa so bila skoraj vsa podjetja, uvrščena v dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti (O), pretežno netržna. Med podjetji v dejavnostih izobraževanje (P), zdravstvo in socialno varstvo (Q), kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (R) in druge dejavnosti (S), je bilo tržnih približno polovica.

Grafikon 1: Struktura podjetij glede na način delovanja, Slovenija, 2013

*Ali ste vedeli,
da je bilo v letu 2013 med vsemi
podjetji skoraj pol samostojnih
podjetnikov posameznikov?*

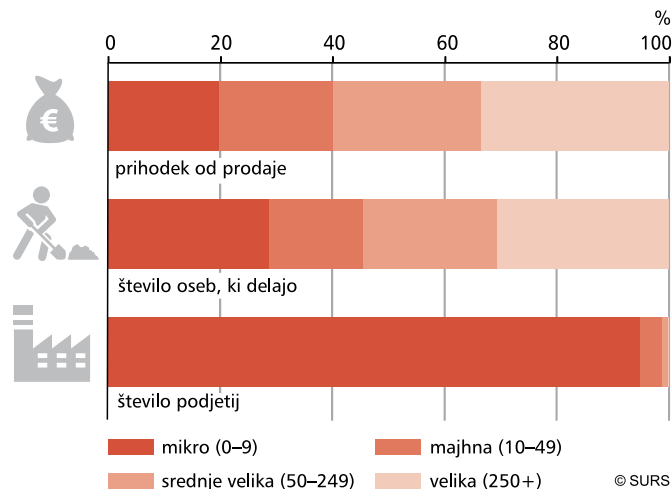
Številčni pregled podjetij

V Sloveniji je bilo v letu 2013 evidentiranih več kot 182.000 **aktivnih podjetij**, kar je 86 % vseh registriranih poslovnih subjektov. V teh podjetjih je delalo 817.458 oseb, ustvarila pa so 90,6 milijarde EUR prihodka od prodaje.

V primerjavi z letom 2008 se je število podjetij sicer povečalo za 19 %, vendar je pri njih delalo manj oseb (za 7 %) in so ustvarila manjši prihodek od prodaje (za 5 %).

Skoraj polovica v letu 2013 evidentiranih podjetij (47 %) so bili samostojni podjetniki posamezniki, 32 % teh podjetij so bile gospodarske družbe, preostali delež pa so bile druge pravne in fizične osebe. Pri samostojnih podjetnikih posameznikih sta v povprečju delali dve osebi, pri gospodarskih družbah pa 8 oseb.

Grafikon 2: Struktura podjetij po velikosti (glede na število oseb, ki delajo) in izbranih kazalnikih, Slovenija, 2013

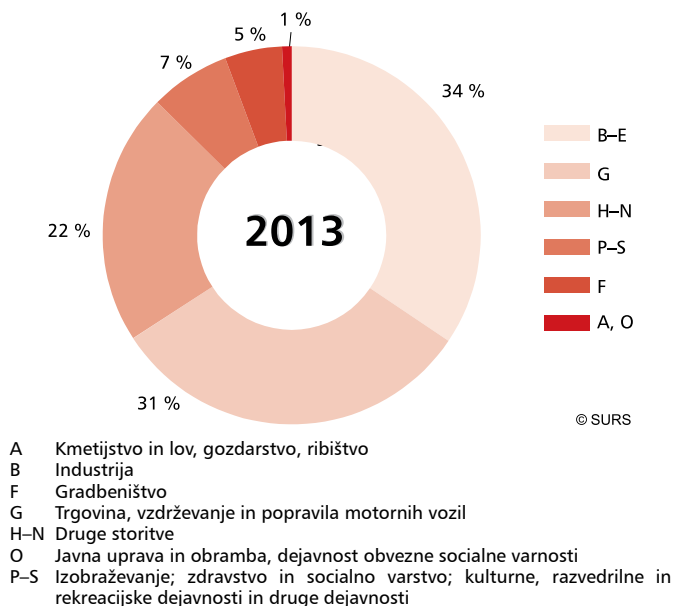

Tudi v letu 2013 so bila v Sloveniji najštevilnejša najmanjša podjetja (glede na število oseb, ki delajo), t. i. mikropodjetja, saj jih je bilo 95 % od vseh (73 % teh podjetij je zaposlovalo največ eno osebo, 22 % pa 2–9 oseb). Preostalih 5 % so bila majhna (tj. z 10–49 osebami, ki delajo) in srednje velika podjetja (50–249). Velikih podjetij (z nad 250 osebami, ki delajo) je bilo le 0,2 %, ustvarila pa so največ, tretjino, celotnega prihodka od prodaje. Mikropodjetja so ga ustvarila 20 %.

V letu 2013 je bilo 42 % podjetij registriranih v treh dejavnostih: v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (M), v trgovini, vzdrževanju in popravilih motornih vozil (G) ter v gradbeništvu (F). V letu 2008 je bil delež podjetij v teh dejavnostih skoraj enak (43 %).

Več kot 90 % celotnega **prihodka od prodaje** so ustvarila podjetja iz poslovnih dejavnosti; 31 % tega prihodka so ustvarila podjetja iz dejavnosti trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (G).

Grafikon 3: **Struktura prihodka od prodaje po dejavnostih, Slovenija**

Vir: SURS

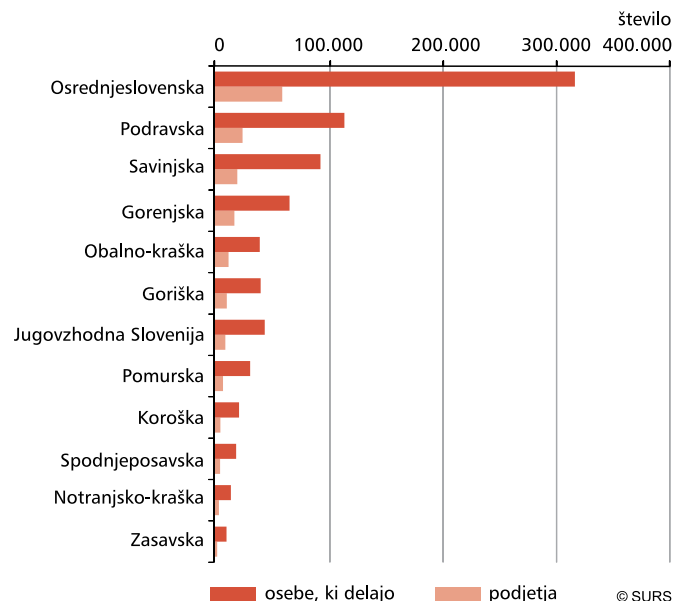
Največ **oseb je delalo** v predelovalnih dejavnostih, 23 %. V dejavnosti trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil je delalo 14 % in v izobraževanju 8 % oseb.

*Ali ste vedeli,
da je v letu 2013 tretjina podjetij
delovala v osrednjeslovenski
statistični regiji?*

Z vidika **regionalne razpršenosti** je bilo v letu 2013 58 % vseh podjetij evidentiranih v treh statističnih regijah: osrednjeslovenski, podravski in savinjski. V osrednjeslovenski statistični regiji je delalo 39 % oseb ali malo več kot 300.000.

V primerjavi z letom 2008 se je število podjetij najbolj povečalo v savinjski in gorenjski (za 22 %), najmanj pa v goriški statistični regiji (za 12 %).

Grafikon 4: **Podjetja in osebe, ki delajo¹⁾, po statističnih regijah, Slovenija, 2013**

1) Podatki so prikazani po statistični regiji, v kateri je sedež podjetja.

Vir: SURS

Nefinančne poslovne dejavnosti

V nadaljevanju prikazani podatki se nanašajo na podjetja, ki sodijo v nefinančne poslovne dejavnosti in so opravljala pretežno tržno dejavnost.

Aktivnih tržnih podjetij je bilo v letu 2013 po začasnih podatkih 126.754. V omenjenih podjetjih je delalo 572.552 oseb; ustvarila so 79.193 milijonov EUR prihodka od prodaje in 17.350 milijonov EUR dodane vrednosti v stroških faktorjev.

79,2 mrd. EUR prihodka od prodaje
so ustvarila podjetja v nefinančnih poslovnih dejavnostih.

Z vidika štirih skupin dejavnosti je polovica podjetij delovala v drugih nefinančnih storitvah, v trgovini je delovala petina podjetij, v industriji 16 % in v gradbeništvu 14 % podjetij.

Tabela 1: **Strukturna statistika podjetij, izbrani kazalniki, Slovenija, 2013¹⁾**

	Podjetja	Osebe, ki delajo	Prihodek od prodaje %	Dodana vrednost	Bruto investicije
SKUPAJ	100	100	100	100	100
B–E	16	37	39	43	59
F	14	11	6	7	4
G	20	19	36	18	10
H–J, L–N, S95	50	33	19	32	27

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

Največ oseb je v letu 2013 delalo v industriji (37 %); tam so ustvarili tudi največji del prihodka od prodaje (39 %) in dodane vrednosti (43 %), pa tudi največ bruto investicij v opredmetena osnovna sredstva (59 %). Trgovina je zaposlovala petino oseb, ki delajo, ustvarili pa so 36 % prihodka od prodaje in skoraj petino dodane vrednosti. V gradbeništvu je delalo najmanj oseb (11 %).

Število podjetij v nefinančnih poslovnih dejavnostih se je v letu 2013 v primerjavi z letom 2005 povečalo za 42 %; povečalo se je tudi v vsaki od štirih skupin dejavnosti, v največji meri v drugih nefinančnih storitvah (za 67 %).

*Ali ste vedeli,
da sta se prihodek od prodaje in
dodana vrednost v obdobju 2005–2013
najbolj povečala v
drugih nefinančnih storitvah?*

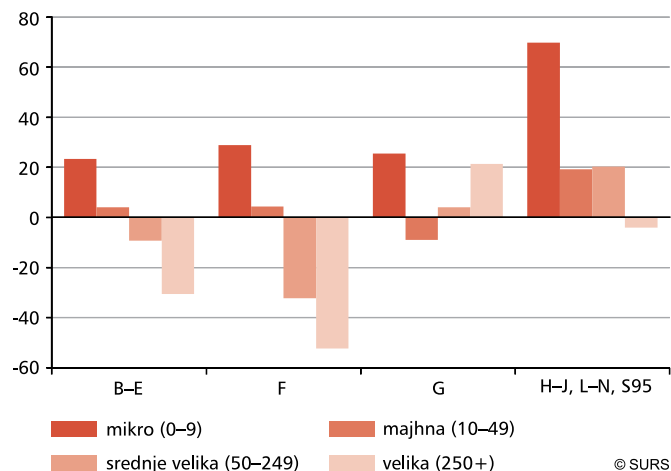
V obdobju 2005–2013 so podjetja ustvarila za tretjino več prihodka od prodaje in za 21 % več dodane vrednosti kot v izhodiščnem letu.

Od začetka do konca navedenega obdobja je v vseh obravnavanih podjetjih skupaj delalo povprečno za odstotek manj oseb. Samo v industriji jih je delalo za 15 % manj. Nasprotno pa jih je v trgovini in v drugih nefinančnih storitvah delalo več (v zadnji omenjeni skupini za 20 % več).

Z vidika **podjetij po velikosti** glede na število oseb, ki delajo, se je v obdobju 2005–2013 v nefinančnih poslovnih dejavnostih povečalo število mikro- in majhnih podjetij; število srednje velikih in velikih podjetij pa se je zmanjšalo. Število mikropodjetij se je povečalo v vseh štirih skupinah dejavnosti, najbolj v drugih nefinančnih storitvah (za 70 %). Število velikih podjetij se je povečalo le v dejavnosti trgovina (za 21 %).

Grafikon 5: Spremembe v številu podjetij po njihovi velikosti glede na število oseb, ki delajo, Slovenija, 2013¹⁾

% (2005=100)

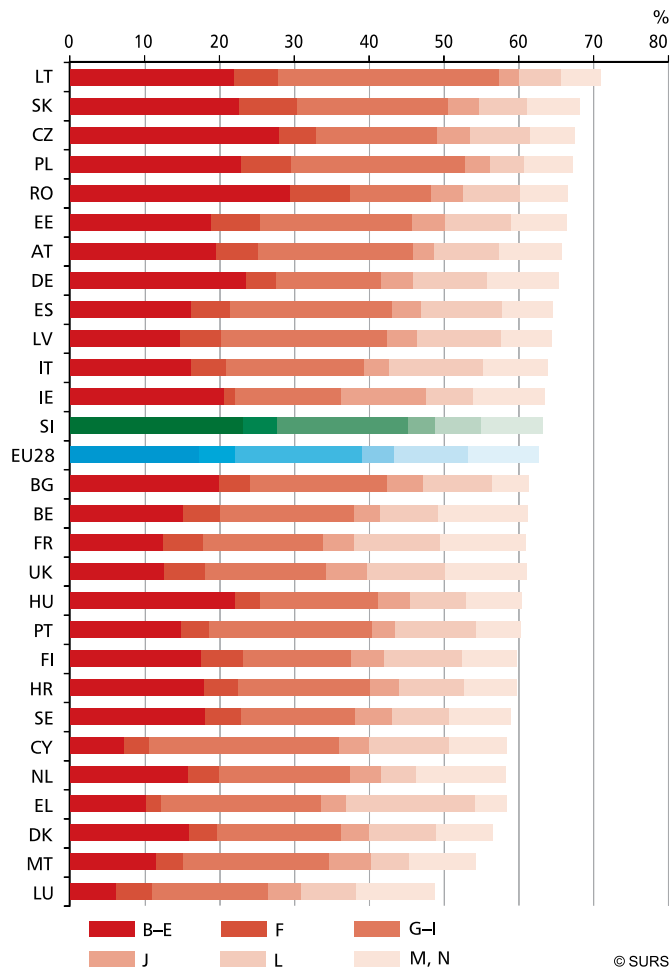
1) Začasni podatki.

Vir: SURS

Prihodek od prodaje se je v obdobju 2005–2013 najbolj povečal v srednje velikih podjetjih, za 52 %, najmanj pa v velikih podjetjih, za 12 %; v mikropodjetjih se je v tem obdobju povečal za 37 %. V letu 2013 je v primerjavi z letom 2005 delalo več oseb v mikro- (za 26 %) in majhnih podjetjih, manj pa v velikih (22 %) in v srednje velikih podjetjih.

Nefinančne poslovne dejavnosti v Sloveniji so v letu 2013 prispevale k **bruto domačemu proizvodu** (BDP) 63 % **dodane vrednosti**. To je enako, kot so te dejavnosti v povprečju prispevale v državah članicah Evropske unije. Največji delež dodane vrednosti k BDP so prispevale v Litvi (71 %), najmanjšega v Luksemburgu (49 %).

Grafikon 6: Dodana vrednost izbranih dejavnosti v BDP, v osnovnih cenah, 2013

B-E Industrija
F Gradbeništvo
G-I Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, promet in skladiščenje, gostinstvo
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti
L Poslovanje z nepremičninami
M,N Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, druge raznovrstne poslovne dejavnosti

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 27.11. 2014)

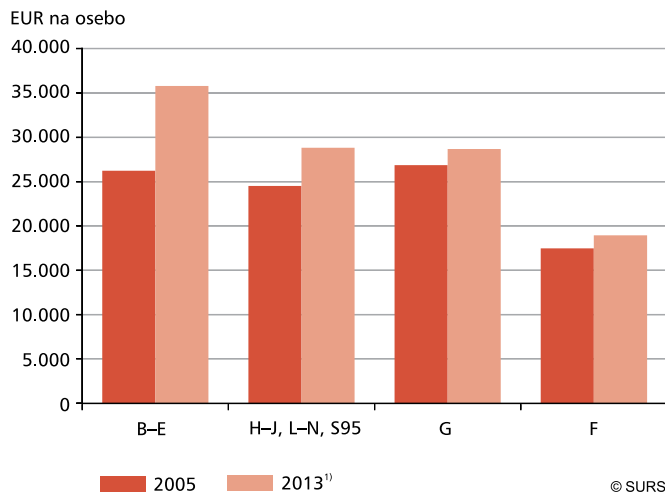
V Sloveniji so od opazovanih dejavnostih prispevale k BDP največji delež dodane vrednosti druge nefinančne storitve, in sicer četrtino; industrija je prispevala 23 %, trgovina 10 %, najmanj pa gradbeništvo, 5 %.

Delež dodane vrednosti, ki ga je k BDP v Sloveniji v letu 2013 prispevala industrija, je bil večji od povprečja držav članic EU, delež nefinančnih storitev v Sloveniji (trgovine in drugih) pa je bil manjši od povprečnega v celotni EU.

Produktivnost dela (merjena z dodano vrednostjo na osebo, ki dela) je v Sloveniji v nefinančnih poslovnih dejavnostih v letu 2013 po začnih podatkih znašala v povprečju 30.303 EUR na osebo. Najvišja je bila v industriji (35.808 EUR na osebo); v tej dejavnosti se je v primerjavi z letom 2005 tudi najizraziteje zvišala.

V letu 2005 je bila produktivnost dela najvišja v trgovini; od takrat do leta 2013 se je v tej dejavnosti povečala za 7 % in v letu 2013 je bila skoraj enaka kot v drugih nefinančnih storitvah. V gradbeništvu pa je bila v obeh letih, v 2005 in v 2013, najnižja (manj kot 20.000 EUR na osebo).

Grafikon 7: Produktivnost dela, Slovenija

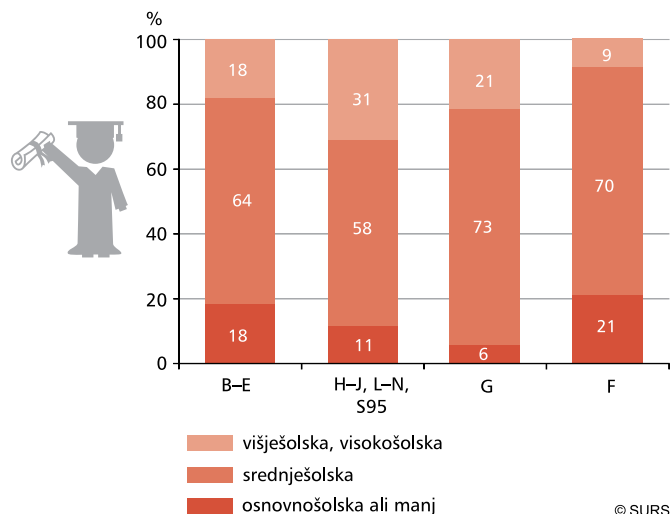

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

Najvišjo povprečno mesečno neto plačo v predstavljenih dejavnostih so v letu 2013 prejeli zaposleni v industriji (975 EUR); v tej dejavnosti se je glede na leto 2005 tudi najizraziteje zvišala. Najnižjo povprečno mesečno neto plačo pa so imeli zaposleni v gradbeništvu (805 EUR).

Grafikon 8: Izobrazbena struktura delovno aktivnega prebivalstva, Slovenija, 2013

Vir: SURS

*Ali ste vedeli,
da je povprečna mesečna
neto plača v Sloveniji
v letu 2013 znašala 997 EUR?*

Največ oseb z osnovnošolsko **izobrazbo** ali nižjo od te je v letu 2013 delalo v gradbeništvu (21 %), največ oseb s srednješolsko izobrazbo je delalo v trgovini (skoraj tri četrtine) in največ oseb z višješolsko ali visokošolsko izobrazbo v drugih nefinančnih storitvah (skoraj tretjina).

V nefinančnih poslovnih dejavnostih je v letu 2013 delalo 64 % moških in 36 % žensk. Zaposleni v gradbeništvu so bili večinoma moški (90 %), zaposleni v trgovini pa večinoma ženske (52 %).

*Ali ste vedeli,
da je bilo v letu 2012 med vsemi
podjetji v nefinančnih poslovnih
dejavnostih 10 % novih?*

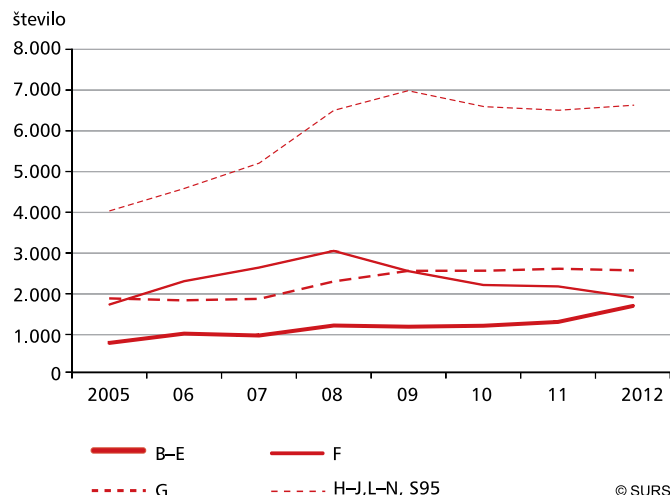
V letu 2012 je v nefinančnih poslovnih dejavnostih **na novo nastalo** 12.826 podjetij brez predhodnika ali 10 % podjetij od vseh v teh dejavnostih. Največ novih podjetij, več kot polovica, je nastalo v drugih nefinančnih storitvah (več kot 6.000); v trgovini jih je nastalo 20 %, v gradbeništvu 15 % in v industriji 13 %.

V letu 2012 je na novo nastalo precej več podjetij brez predhodnika kot v letu 2005 (za 52 % več). Število novonastalih podjetij se je najbolj povečalo v drugih nefinančnih storitvah.

Glede na pravnoorganizacijsko obliko je bilo med podjetji, nastalimi v letu 2012, 65 % fizičnih oseb, to je samostojnih podjetnikov posameznikov in drugih fizičnih oseb (npr. odvetniki). Največ novih fizičnih oseb je bilo evidentiranih v industriji in drugih nefinančnih storitvah (skoraj 70 %).

Skoraj tri četrtine novonastalih podjetij ni imelo zaposlenih; največ podjetij od teh je nastalo v drugih nefinančnih storitvah in v industriji (78 %). Od novih podjetij v gradbeništvu je imelo zaposlene 46 % podjetij; 91 % od teh podjetij je zaposlovalo največ 4 osebe.

Grafikon 9: Novonastala podjetja brez predhodnika, Slovenija

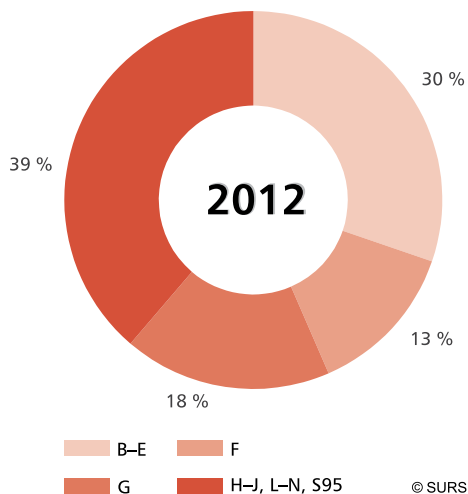
B-E Industrija
F Gradbeništvo
G Trgovina
H-J, L-N, S95 Druge nefinančne storitve

Vir: SURS

Glede na rast števila zaposlenih je v letu 2012 v nefinančnih poslovnih dejavnostih delovalo 1.180 **hitrorastočih in srednjerastočih podjetij**. Največ takih podjetij je delovalo v drugih nefinančnih storitvah, 39 % (37 % od teh jih je bilo v dejavnosti promet in skladiščenje); 30 % hitrorastočih in srednjerastočih podjetij je delovalo v industriji.

Število hitrorastočih in srednjerastočih podjetij glede na rast števila zaposlenih se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2008 zmanjšalo za polovico. Najbolj se je zmanjšalo v gradbeništvu (za 71 %), najmanj pa v industriji (za 36 %).

Grafikon 10: Struktura hitrorastočih in srednjerastočih podjetij glede na rast števila zaposlenih, Slovenija

Vir: SURS

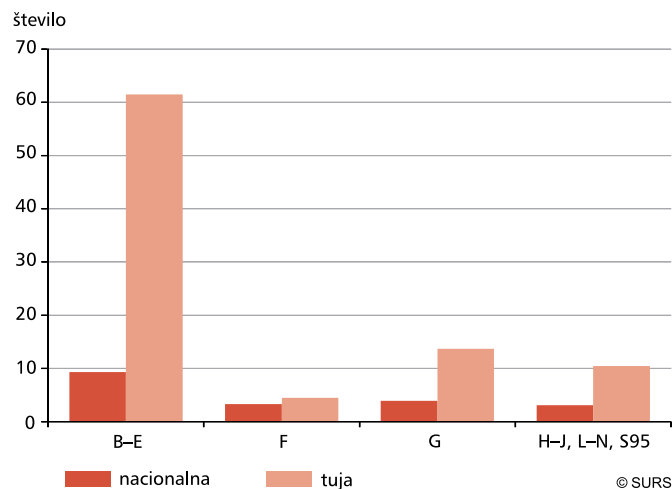
V letu 2012 je v Sloveniji med podjetji v nefinančnih poslovnih dejavnostih delovalo 4.959 ali 4 % **tujih notranjih podjetij**, največ med podjetji v trgovini (6 %). V tujih podjetjih je delalo 15 % oseb od vseh oseb, ki so delale v obravnavanih dejavnostih; njihov delež prihodka je znašal četrtno. Tuja podjetja v trgovini so ustvarila skoraj tretjino prihodka od prodaje v tej dejavnosti.

Tuja podjetja so večja od nacionalnih. Prva so v letu 2012 zaposlovala povprečno 18 oseb, druga pa 4 osebe, ki delajo. Tako kot nacionalna so tudi tuja podjetja največja v industriji; v tujih podjetjih v tej dejavnosti je delalo povprečno 61 oseb.

V letu 2012 so bila podjetja v nefinančnih poslovnih dejavnostih (vključno z vsemi drugimi dejavnostmi – področje S po SKD 2008) povezana v 5.437 **skupin podjetij**, kar je za 43 % več kot v letu 2008. V skupine podjetij se je povezovalo 10.771 podjetij, največ iz dejavnosti druge nefinančne storitve.

Podjetja, povezana v skupine, so v letu 2012 zaposlovala približno polovico oseb. V industriji so ta podjetja ustvarila 82 % prihodka od prodaje in zaposlovala okoli 70 % oseb.

Grafikon 11: Povprečna velikost podjetij po številu oseb, ki delajo, in po nadzoru, Slovenija, 2012

Vir: SURS

Podjetja, evidentirana v nefinančnih poslovnih dejavnostih, so v letu 2013 ustvarila okrog 90 % vrednosti celotnega **izvoza in uvoza**¹. Največji del vrednosti izvoza so ustvarila podjetja v industriji (približno dve tretjini), največji del vrednosti uvoza pa podjetja v trgovini (skoraj polovico).

70 % prihodka od prodaje

v nefinančnih poslovnih dejavnostih so v letu 2012 ustvarila podjetja, povezana v skupine.

¹ V podatkih o blagovni menjavi z državami članicami EU so upoštevana samo podjetja, katerih blagovna menjava je presegla vrednost vključitvenega praga za Intrastat.

Foto: Filip Pesek, Sokol ARSO

Idrijski rudnik je bil drugi največji rudnik
živega srebra na svetu.

Foto: Anja Jerin, Sokol ARSO

V obdobju 2008–2013 je bilo v Sloveniji
dokončanih 726 industrijskih stavb.

Foto: Štefka Krivec, Sokol ARSO

V Sloveniji je v letu 2013
dobavitelja električne energije zamenjalo
32.068 gospodinskih odjemalcev oz. 4 %.

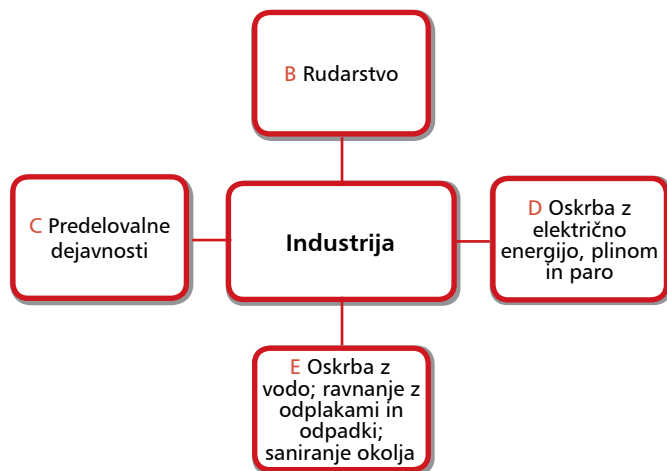
Foto: Živa Rant, Sokol ARSO

Dolžina celotnega vodovodnega omrežja
v Sloveniji v letu 2013 je bila 22.655 km.

2 INDUSTRIJA

Industrija² zajema po SKD 2008 štiri področja dejavnosti.

Slika 3: Industrija

Vir: SURS

V letu 2013 je v industriji delovalo 20.177 podjetij, od tega 90 % v predelovalnih dejavnostih, nadaljnjih skoraj 8 % v oskrbi z električno energijo, plinom in paro, 2 % v oskrbi z vodo; ravnanju z odpadki in odpadki; saniranju okolja in pol odstotka v rudarstvu.

39 % vsega prihodka od prodaje
v letu 2013 so ustvarila industrijska podjetja.

Z vidika **velikosti** (po številu oseb, ki delajo) so bila najštevilnejša mikropodjetja, ki so skupaj z majhnimi podjetji v rudarstvu, predelovalnih dejavnostih in dejavnosti oskrba z električno energijo, plinom in paro predstavljala več kot 95 % vseh. Izjema je bila dejavnost oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja; v tej dejavnosti je bil delež števila srednje velikih in velikih podjetij nekoliko večji, skoraj 15-odstoten.

² Opredelitev industrije se med posameznimi statističnimi raziskovanji nekoliko razlikuje.

Tabela 2: Glavni kazalniki stanja v industriji, Slovenija, 2013

Kazalnik	Enota	Vrednost
Podjetja ¹⁾	število	20.177
Osebe, ki delajo ¹⁾	število	209.664
Prihodek od prodaje ¹⁾	v 1.000 EUR	31.201.468
Vrednost proizvodnje ¹⁾	v 1.000 EUR	25.522.828
Bruto investicije ¹⁾	v 1.000 EUR	2.040.352
Dodana vrednost ¹⁾	v 1.000 EUR	7.507.595
Delež novonastalih podjetij ²⁾	%	8,7
Delež podjetij, ki so prenehala poslovati ¹⁾²⁾	%	17,0
Delež 5 let preživelih podjetij ²⁾	%	59,2
Hitro- in srednjerastoča podjetja glede na rast števila zaposlenih ²⁾	število	357
Skupine podjetij ²⁾	število	1.050
Podjetja, povezana v skupine ²⁾	število	1.924
Osebe, ki delajo v podjetjih, povezanih v skupine ²⁾	število	147.554
Prihodek podjetij, povezanih v skupine ²⁾	v 1.000 EUR	26.229.811
Tuja notranja podjetja ²⁾	število	689
Osebe, ki delajo v tujih notranjih podjetjih ²⁾	število	42.365
Prihodek tujih notranjih podjetij ²⁾	v 1.000 EUR	8.121.650
Produktivnost dela ¹⁾	EUR	35.808
Povprečna mesečna neto plača	EUR	975
Stroški dela za delovno uro ¹⁾	EUR	14,30
Dodana vrednost k BDP	%	23,1
Delež izvoza blaga	%	69,8
Delež uvoza blaga	%	42,6
Stopnja prostih delovnih mest	%	0,5

1) Začasni podatki.

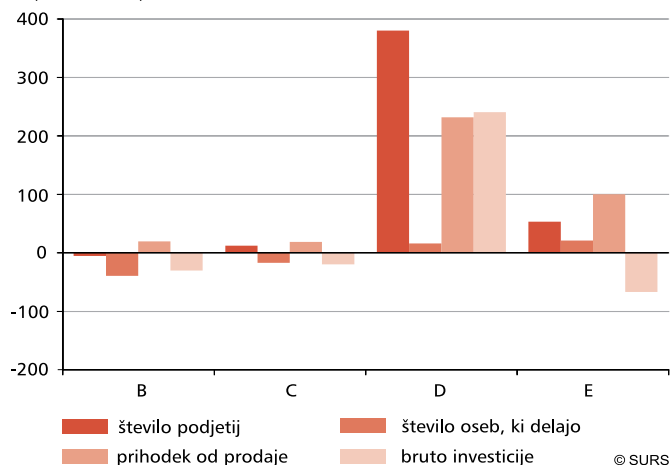
2) Podatki se nanašajo na leto 2012.

Vir: SURS

V letu 2012 je bilo manj kot 10 % industrijskih podjetij povezanih tudi v skupine podjetij (1.924); 3,4 % pa jih je bilo pod tujim nadzorom.

Grafikon 12: Gibanje vrednosti izbranih kazalnikov stanja v industriji, Slovenija, 2013¹⁾

% (2005 = 100)

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

Število podjetij v industriji se je od leta 2005 do leta 2013 povečalo za 20 %, najbolj v dejavnosti oskrba z električno energijo, plinom in paro, in sicer za skoraj petkrat. Povečalo se je tudi v predelovalnih dejavnostih in dejavnosti oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja: v prvi za 12 %, v drugi za 53 %, v dejavnosti rudarstvo pa se je zmanjšalo za 5 %.

Čeprav se je število podjetij v industriji v obdobju 2005–2013 povečalo, se je število oseb, ki so delale v teh podjetjih, zmanjšalo, in sicer najbolj v rudarstvu in predelovalnih dejavnostih (za 15 %).

Tabela 3: Vrednosti izbranih kazalnikov stanja v industriji, Slovenija, 2013¹⁾

	Podjetja	Osebe, ki delajo	Vrednost proizvodnje	Prihodek od prodaje	Dodana vrednost	Bruto investicije
	število		v 1.000 EUR			
SKUPAJ	20.177	209.664	25.522.828	31.201.468	7.507.595	2.040.352
B	105	2.400	252.478	272.121	104.162	38.085
C	18.145	188.526	21.415.781	23.827.965	6.290.997	1.195.973
D	1.526	8.936	2.812.079	5.949.925	803.968	762.974
E	401	9.802	1.042.490	1.151.457	308.468	43.320

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

Obseg sredstev za **bruto investicije** v opredmetena osnovna sredstva v industriji je bil v letu 2013 v povprečju za 7 % višji kot v letu 2005; bruto investicije v dejavnosti oskrba z električno energijo, plinom in paro so se povečale za več kot trikrat (na 763 milijonov EUR). V preostalih treh industrijskih dejavnostih pa so se močno znižale, najbolj v dejavnosti oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja (za 67 %, na 43 milijonov EUR).

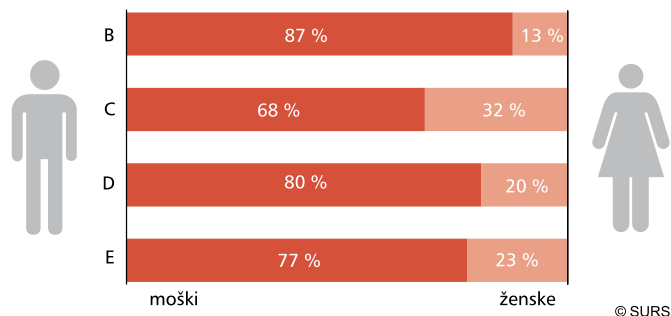
Po zadnjih podatkih za leto 2013 je industrija prispevala k BDP okoli četrtno dodane vrednosti, od tega so pretežni del (skoraj 20 %) prispevale predelovalne dejavnosti, najmanj, manj kot pol odstotka, pa rudarstvo.

Zaposleni in njihove plače

Od 209.664 oseb, ki so v letu 2013 delale v industrijskih podjetjih, jih je 90 % ali 188.526 delalo v podjetjih, registriranih v predelovalnih dejavnostih. Nadaljnjih 5 % jih je delalo v podjetjih v dejavnosti oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja, 4 % v dejavnosti oskrba z električno energijo, plinom in paro ter odstotek v dejavnosti rudarstvo. Stopnja prostih delovnih mest je bila polodstotna in se v obdobju po letu 2008, ko je bila 0,6-odstotna, ni bistveno spreminjala.

Med zaposlenimi v vseh štirih industrijskih dejavnostih so krepko prevladovali moški, v rudarstvu pa je bil njihov delež največji (87 %).

Grafikon 13: Struktura delovno aktivnega prebivalstva v industriji po spolu, Slovenija, 2013

B Rudarstvo

C Predelovalne dejavnosti

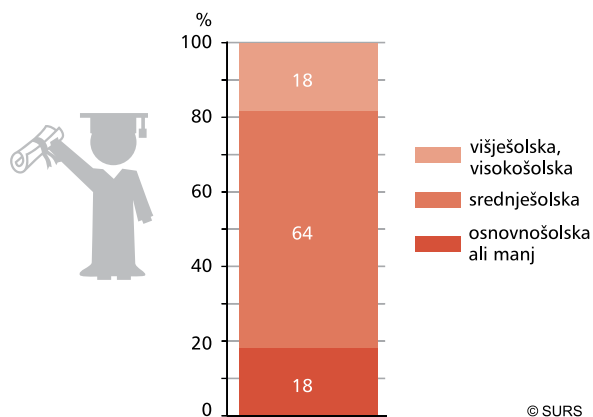
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro

E Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja

Vir: SURS

Največ zaposlenih v industrijskih dejavnostih je imelo v letu 2013 srednješolsko izobrazbo (64 %).

Grafikon 14: Izobrazbena struktura delovno aktivnega prebivalstva v industriji, Slovenija, 2013

Vir: SURS

Celoten **obseg sredstev za plače** v industriji je v letu 2013 znašal blizu 4 milijarde EUR ali za 6 % manj kot v letu 2008 in 11 % več kot v letu 2005, kar kaže, da je gospodarska in finančna kriza tudi na tem področju »naredila svoje«. Sredstva za plače so se v obdobju 2005–2013 najbolj povečala v dejavnostih oskrba za električno energijo, plinom in paro (za 46 %) in oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja (za 37 %); v omenjenih dejavnostih sta se v tem obdobju tudi najbolj zvišala prihodek od prodaje in število podjetij.

975 EUR

je v letu 2013 znašala povprečna mesečna neto plača v industriji.

V industriji so v letu 2013 izplačali najvišjo **povprečno mesečno neto plačo** v dejavnosti oskrba z električno energijo, plinom in paro (1.410 EUR), najnižjo pa v predelovalnih dejavnostih. Razlika med njima je znašala 461 EUR. V primerjavi z letom 2005 so se plače v vseh štirih industrijskih dejavnostih zvišale, in sicer najbolj v predelovalnih dejavnostih (za skoraj polovico), najmanj pa v dejavnosti oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja (za skoraj tretjino, 29 %).

Tabela 4: Povprečne mesečne neto plače in medletna razlika med njimi, Slovenija

	2005	2013	2013/2005
	EUR		%
SKUPAJ	664	975	47
B	925	1.294	40
C	644	949	47
D	984	1.410	43
E	747	962	29

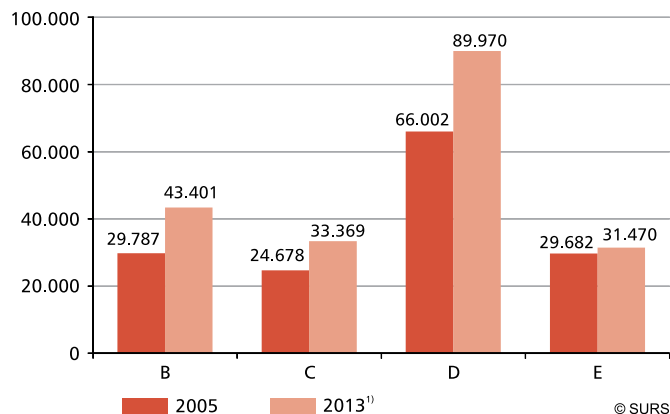
Vir: SURS

Dodana vrednost na osebo, ki dela, ki je merilo za produktivnost dela, je v industriji v letu 2013 znašala povprečno 35.808 EUR in je bila za nekaj več kot 5.500 EUR višja od produktivnosti dela v Sloveniji.

Leta 2013 je bilo razmerje med najvišjo produktivnostjo dela v industriji, ki je bila dosežena v dejavnosti oskrba z električno energijo, plinom in paro, ter najnižjo, ki je bila dosežena v dejavnosti oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja, 3 : 1.

Grafikon 15: Produktivnost dela v industriji, Slovenija, 2013¹⁾

EUR na osebo

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

*Ali ste vedeli,
da je bila produktivnost dela v
industriji v letu 2013 za 37 % višja
kot v letu 2005?*

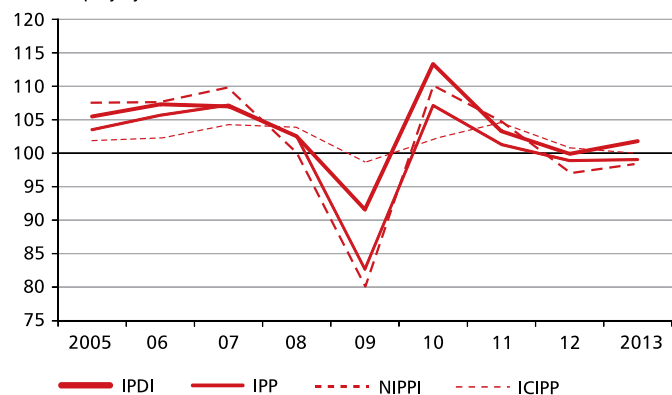
Stanje v industriji z drugega zornega kota

Stanje v industriji zelo dobro odražajo poleg osnovnih kazalnikov strukturne statistike tudi štirje ključni indeksi:

- indeks produktivnosti dela v industriji (IPDI)
- indeks industrijske proizvodnje (IPP)
- nominalni indeks prihodka od prodaje v industriji (NIPPI)
- indeks cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih (ICIPP).

Grafikon 16: Gibanje vrednosti izbranih indeksov, originalni podatki, Slovenija

indeksi (prejšnje leto = 100)

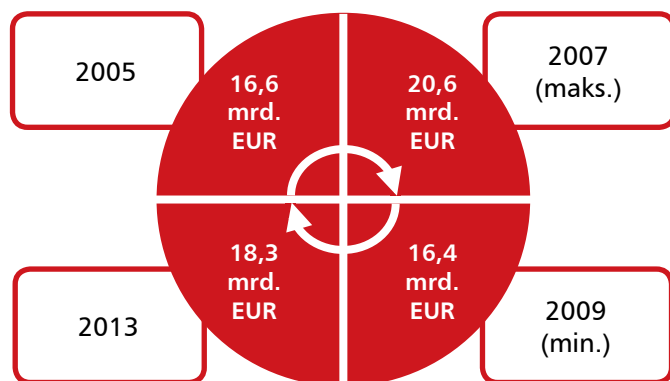
Vir: SURS

V obdobju 2005–2013 je bilo gibanje vseh štirih indeksov zelo podobno, pri čemer so se spremembe razmer v gospodarstvu in na trgu, zlasti v kriznem letu 2009, najbolj odrazile v prihodku od prodaje v industriji (ta se je znižal za 20 %) in v industrijski proizvodnji (za 17 %), najmanj pa v cenah (za 1 %).

Vrednost prodaje industrijskih proizvodov in storitev

Industrijska podjetja v Sloveniji so v letu 2013 prodala za približno 18,3 milijarde EUR industrijskih proizvodov in storitev, kar je za več kot 10 % več kot v letu 2005.

Slika 4: Vrednost prodaje industrijskih proizvodov in storitev, Slovenija

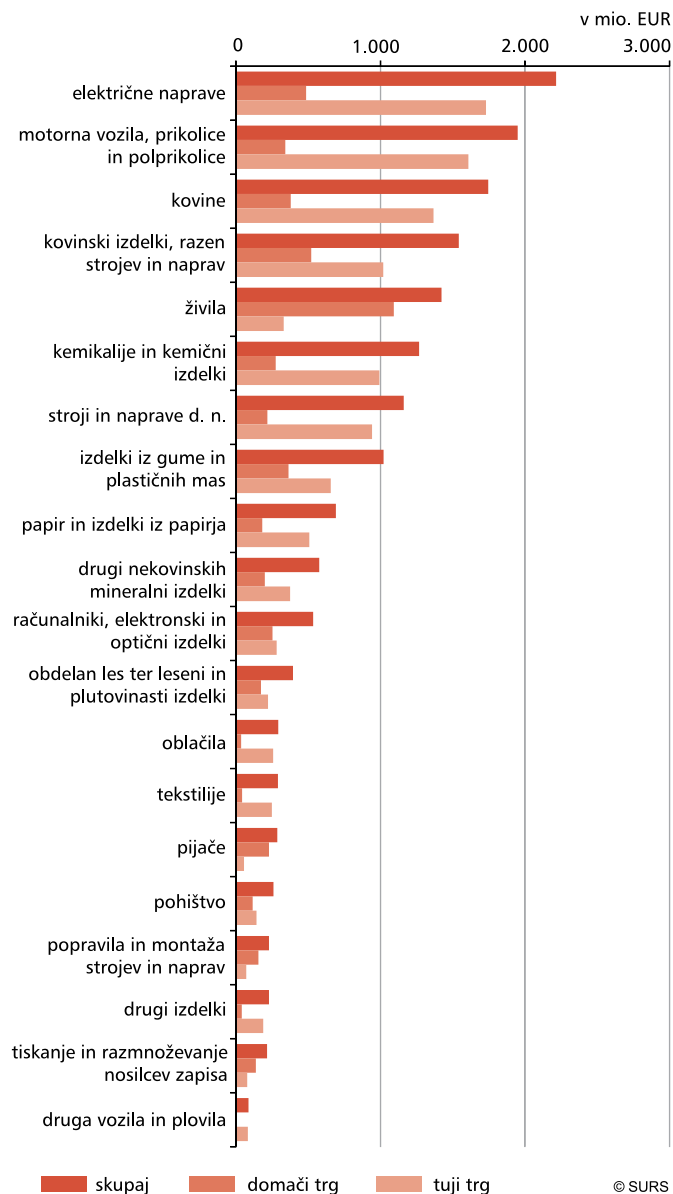
Vir: SURS

Več kot 10 % prihodka od prodaje industrijskih proizvodov in storitev v predelovalnih dejavnostih je bilo v letu 2013 doseženih s prodajo proizvedenih električnih naprav, motornih vozil, prikolic in polprikolic in kovin.

Na domačem trgu je bil največji delež prihodka od prodaje v predelovalnih dejavnostih ustvarjen s prodajo živil (20 %) in kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (10 %), na tujem trgu pa s prodajo električnih naprav (13 %), motornih vozil, prikolic in polprikolic (12 %) in kovin (11 %).

Med statističnimi regijami je bila pri prodaji industrijskih proizvodov in storitev v letu 2013 najuspešnejša osrednjeslovenska statistična regija, ki je ustvarila skoraj 19 % vsega prihodka od prodaje industrijskih proizvodov in storitev v državi. Sledile so ji jugovzhodna Slovenija (16 %), savinjska (15 %) in podravska statistična regija (nekaj več kot 14 %).

Grafikon 17: Vrednost prodaje industrijskih proizvodov in storitev, Slovenija, 2013

Vir: SURS

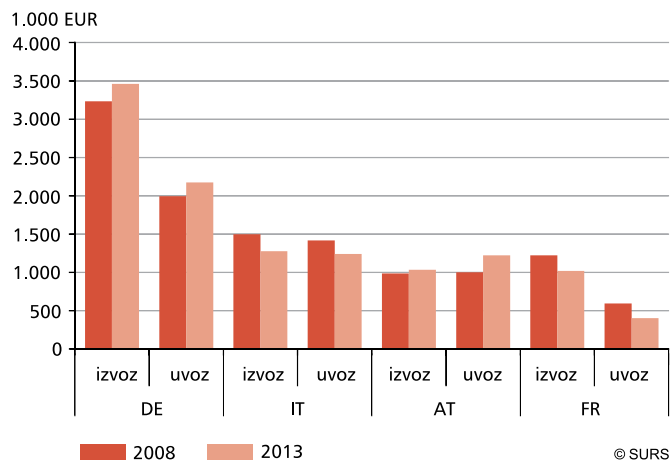
Mednarodna menjava

Predelovalne dejavnosti so od vseh nefinančnih poslovnih dejavnosti najbolj odvisne od blagovne menjave z drugimi državami in k njej tudi največ prispevajo; njihov delež je v letu 2013 znašal pri izvozu 66 %, pri uvozu pa 39 %.

V letu 2013 so podjetja, registrirana v predelovalnih dejavnostih, izvozila za več kot 14 milijard EUR, uvozila pa za 8,3 milijarde EUR blaga. Da se je gospodarska kriza močno odrazila tudi v blagovni menjavi, kaže primerjava z letom 2008: v letu 2013 je bila namreč vrednost izvoza še vedno za 4 % nižja, vrednost uvoza pa za 7 %. Po drugi strani pa so imele predelovalne dejavnosti v obdobju 2008–2013 kljub gospodarski krizi pozitivno trgovinsko bilanco, in sicer v povprečju za 5,6 milijarde EUR letno.

Podjetja, registrirana v predelovalnih dejavnostih, so v letu 2013 četrtno vrednosti svojega izvoza ustvarila z Nemčijo (skoraj 3,5 milijona EUR), nadaljnjih 28 % z Italijo, Avstrijo, Francijo in Rusijo. Podobna slika je tudi pri uvozu; prve štiri omenjene države so tudi pri uvozu naše najpomembnejše trgovinske partnerice, peta pa je tukaj Hrvaška.

Grafikon 18: Najpomembnejše države partnerice Slovenije pri blagovni menjavi v predelovalnih dejavnostih

Vir: SURS

*Ali ste vedeli,
da je bila četrtna vrednosti uvoza in
izvoza v predelovalnih dejavnostih
v letu 2013 ustvarjena z Nemčijo?*

V **preostalih treh industrijskih dejavnostih** blagovna menjava s tujino ni tako pomembna. Podjetja, registrirana v dejavnosti oskrba z električno energijo, plinom in paro, so v letu 2013 uvozila za 702 milijona EUR, izvozila pa za 515 milijonov EUR blaga.

V dejavnostih rudarstvo ter oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja pa vrednost blagovne menjave s tujino ne v enem ne v drugem toku ni dosegla niti 1 %.

Zanimivo pa je, da so podjetja, registrirana v Sloveniji v dejavnostih rudarstvo, oskrba z električno energijo, plinom in paro ter oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja, zabeležila - v nasprotju s splošno gospodarsko aktivnostjo - v letu 2009 glede na leto 2008 precejšnje povečanje vrednosti tako izvoza (za 61 %) kot tudi uvoza (za 59 %). Trend znatne rasti se je pri izvozu nadaljeval do leta 2011, pri uvozu pa do leta 2012.

Najpomembnejše države trgovinske partnerice podjetij, registriranih v omenjenih treh dejavnostih, so bile Italija, Hrvaška, Nemčija in Avstrija. V obdobju 2008–2013 so ta podjetja ustvarila z omenjenimi državami skupaj povprečno 84 % vrednosti izvoza in 52 % vrednosti uvoza.

14,8 mrd. EUR ali 70 % izvoza
so v letu 2013 ustvarila industrijska podjetja.

Prodaja industrijskih proizvodov in storitev v EU

V letu 2013 je bilo v EU prodanih za okoli 4.831 milijard EUR industrijskih proizvodov in storitev. Največ različnih proizvodov so proizvedli v Nemčiji, in sicer 3.538. Sledile so Italija, Francija, Španija in Združeno kraljestvo. Slovenija se je s proizvodnjo 1.756 različnih proizvodov uvrstila na 18. mesto.

1.756 različnih proizvodov
je bilo proizvedenih v Sloveniji v letu 2013.

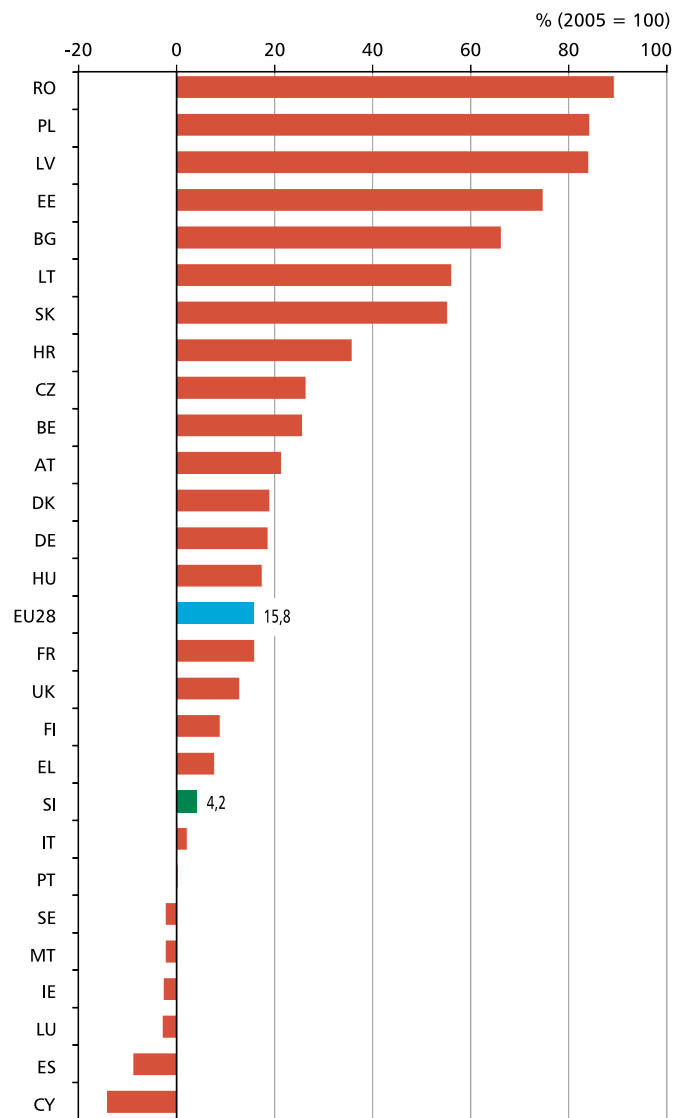
Deset najbolje prodajanih proizvodov v državah članicah EU je prineslo nekaj več kot 12 % prihodka od prodaje industrijskih proizvodov in storitev. Med njimi so bili kar trije proizvodi iz proizvodnje osebnih vozil. Med bolje prodajanimi proizvodi so bila še zdravila, škatle, zaboji in kasete iz valovitega papirja ali kartona, drugi deli in oprema za motorna vozila, drugi deli zračnih in vesoljskih plovil, svež kruh in pecivo ter pivo iz slada.

Analiza podatkov za slovenski trg kaže, da najbolje prodajani proizvodi pri nas spadajo v naslednje panoge: proizvodnja farmacevtskih surovin in preparatov, proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic, proizvodnja električnih naprav, proizvodnja kovin.

*Ali ste vedeli,
da slovenska prodaja industrijskih
proizvodov in storitev predstavlja le
0,4 % celotne prodaje EU?*

Primerjava podatkov za leto 2013 s podatki za leto 2005 kaže precejšnje razlike v gibanju prihodkov od prodaje industrijskih proizvodov in storitev med državami članicami EU. V Romuniji, Poljski in Litvi so se ti prihodki zvišali za več kot 80 %, na Cipru in v Španiji pa so se znižali za 14 % oz. 9 %.

Grafikon 19: Sprememba v vrednosti prihodka od prodaje industrijskih proizvodov in storitev, 2013¹⁾

© SURS

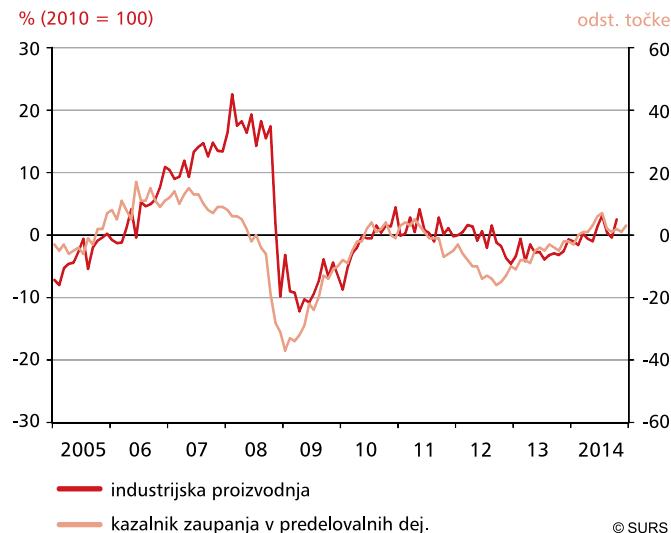
1) Za Nizozemsko ni podatka.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 5. 12. 2014)

Kakšni so obeti?

Vrednost **kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih** se je med letom 2014 postopoma zviševala in je v decembru presegla dolgoletno povprečje za 6 odstotnih točk, še vedno pa je daleč od najvišje vrednosti, dosežene junija 2006, ko je znašala 17 odstotnih točk.

Grafikon 20: Industrijska proizvodnja in kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih, Slovenija

Vir: SURS

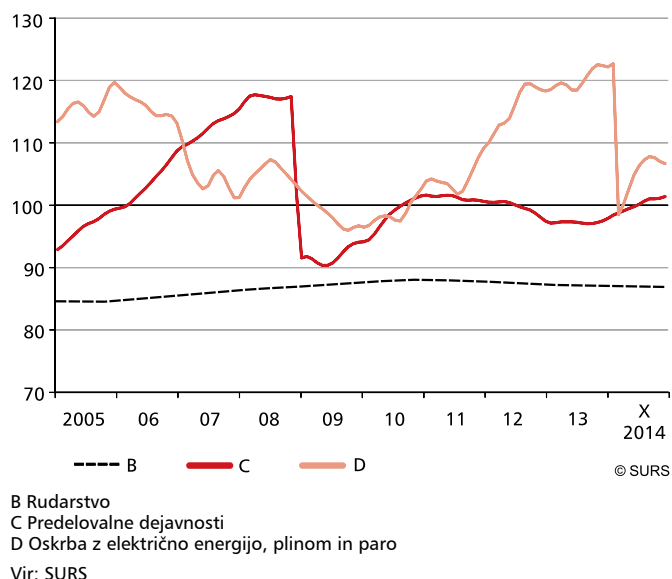
Spodbudno je tudi, da je v letu 2014 vlagalo 93 % podjetij v predelovalnih dejavnostih, kar je v povprečju za 7 % več kot v letu 2013. V letu 2015 naj bi vlagalo 92 % podjetij.

Na vlaganja v letu 2014 so spodbudno vplivali tehnični dejavniki, povpraševanje in razpoložljivost finančnih virov ali pričakovani dobiček, omejevalni so bili le »drugi dejavniki« (npr. davčna politika, možnost prenosa proizvodnje v tujino). Tudi v letu 2015 naj bi spodbudno in omejevalno vplivali na vlaganja isti dejavniki kot v letu 2014.

Vrednost **industrijske proizvodnje** je bila od januarja do oktobra 2014 v primerjavi z istim obdobjem 2013 višja za 1,7 %. V letu 2014 se je zlasti v predelovalnih dejavnostih in znova tudi v oskrbi z električno energijo, plinom in paro nadaljeval pozitiven trend.

Grafikon 21: Industrijska proizvodnja, Slovenija

indeksi (enako obdobje prejšnjega leta = 100)

*Ali ste vedeli,
da kazalniki zaupanja v
predelovalnih dejavnostih,
trgovini na drobno, v gradbeništvu
in storitvenih dejavnostih ter
kazalnik zaupanja potrošnikov
sestavljajo kazalnik gospodarske klime?*

Foto: Vladimir Tkalčič

Aljažev stolp na vrhu Triglava je najvišje stoječa zgradba v Sloveniji.

Povprečno stanovanje v Sloveniji meri 81 m². Povprečno največja stanovanja so v pomurski, najmanjša pa v zasavski statistični regiji.

Foto: Darja Šter

Foto: Carmen Neumeier

Ljubljanski nebotičnik je bil ob dograditvi najvišja stavba v Sloveniji in 9. najvišja stavba v Evropi.

Slovenska gospodinjstva za zavarovanje hiše ali stanovanja porabijo povprečno 164 EUR na leto.

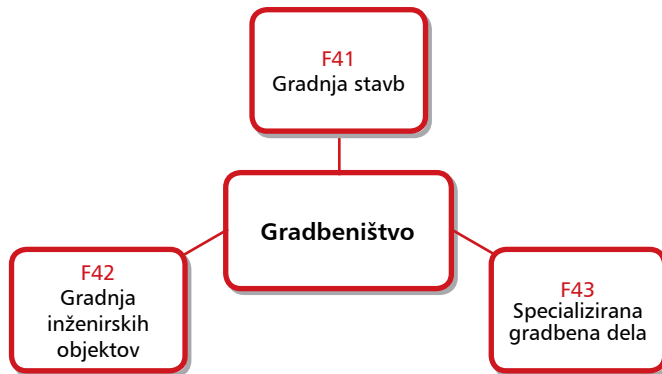

Foto: Domen Groegl, STA

3 GRADBENIŠTVO

Gradbeništvo zajema samo eno področje dejavnosti po SKD 2008 (področje F), ki ga sestavljajo trije oddelki.

Slika 5: **Gradbeništvo**

Vir: SURS

V Sloveniji je bilo v dejavnosti gradbeništvo v letu 2013 registriranih 18.065 aktivnih tržnih podjetij, kar je 2 % manj kot v letu pred tem, 7 % manj kot v letu 2008, ko je bilo gradbeništvo na vrhuncu, in petino več kot v letu 2005. V letu 2013 je velika večina gradbenih podjetij opravljala specializirana gradbena dela (80 %), preostala so se ukvarjala z gradnjo stavb (17 %) in gradbenih inženirskih objektov (3 %).

Gradbena podjetja so v letu 2013 predstavljala 14 % vseh aktivnih tržnih podjetij v Sloveniji. Delež gradbenih podjetij je številčno dosegel vrhunec v letu 2008 (z 18 %), po izbruhi gospodarske krize pa se je ta delež postopoma manjšal.

6 % vsega prihodka od prodaje
v letu 2013 so ustvarila gradbena podjetja.

Večina podjetij v gradbeništvu v letu 2013 so bila mikropodjetja; teh je bilo skoraj 95 % od vseh podjetij v tej dejavnosti, zaposlovala so 55 % vseh oseb, ki delajo, in ustvarila 39 % vsega prihodka. Velikih gradbenih podjetij je bilo v letu 2013 le 10.

Tabela 5: **Glavni kazalniki stanja v gradbeništvu, Slovenija, 2013**

Kazalnik	Enota	Vrednost
Podjetja ¹⁾	število	18.065
Osebe, ki delajo ¹⁾	število	60.800
Prihodek od prodaje ¹⁾	v 1.000 EUR	4.429.951
Vrednost proizvodnje ¹⁾	v 1.000 EUR	4.193.578
Bruto investicije ¹⁾	v 1.000 EUR	129.969
Dodana vrednost ¹⁾	v 1.000 EUR	1.151.462
Delež novonastalih podjetij ²⁾	%	9,2
Delež podjetij, ki so prenehala poslovati ^{1) 2)}	%	12,3
Delež 5 let preživelih podjetij ²⁾	%	46,0
Hitro- in srednjerastoča podjetja glede na rast števila zaposlenih ²⁾	število	156
Skupine podjetij ²⁾	število	587
Podjetja, povezana v skupine ²⁾	število	1.162
Osebe, ki delajo v podjetjih, povezanih v skupine ²⁾	število	15.237
Prihodek podjetij, povezanih v skupine ²⁾	v 1.000 EUR	2.193.947
Tuja notranja podjetja ²⁾	število	826
Osebe, ki delajo v tujih notranjih podjetjih ²⁾	število	3.695
Prihodek tujih notranjih podjetij ²⁾	v 1.000 EUR	342.223
Produktivnost dela ¹⁾	EUR	18.939
Povprečna mesečna neto plača	EUR	805
Stroški dela za delovno uro ¹⁾	EUR	10,62
Dodana vrednost k BDP	%	4,6
Delež izvoza blaga	%	0,3
Delež uvoza blaga	%	0,7
Stopnja prostih delovnih mest	%	2,1

1) Začasni podatki.

2) Podatki se nanašajo na leto 2012.

Vir: SURS

Tabela 6: Vrednosti izbranih kazalnikov stanja v gradbeništvu, Slovenija, 2013¹⁾

	Podjetja	Osebe, ki delajo	Vrednost proizvodnje	Prihodek od prodaje	Dodana vrednost	Bruto investicije
	število		v 1.000 EUR			
SKUPAJ	18.065	60.800	4.193.578	4.429.951	1.151.462	129.969
F41	2.979	14.559	1.213.138	1.285.528	226.346	32.309
F42	565	7.926	966.702	999.857	242.342	32.981
F43	14.521	38.315	2.013.737	2.144.566	682.774	64.680

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

Gradbena podjetja so v letu 2013 ustvarila 4,4 milijarde EUR prihodka od prodaje, skoraj 130 milijonov EUR bruto investicij, vrednost proizvodnje pa je znašala približno 4,2 milijarde EUR. Med vsemi obravnavanimi področji dejavnosti so bile vrednosti omenjenih kazalnikov v gradbeništvu daleč najnižje.

*Ali ste vedeli,
da se je število velikih gradbenih
podjetij od leta 2008 zmanjšalo
za več kot polovico?*

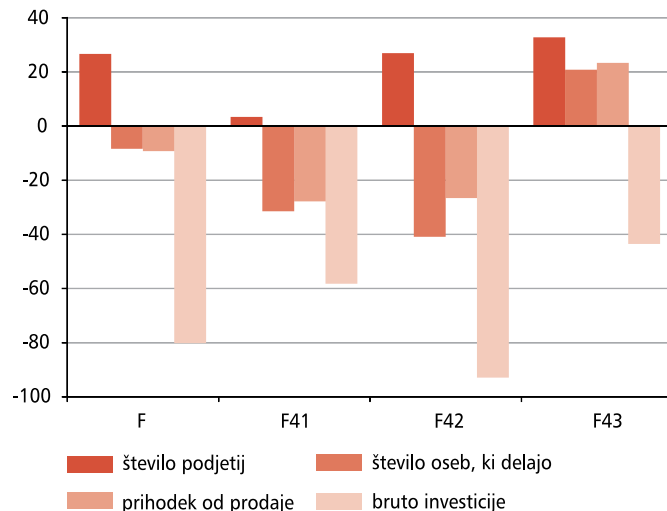
Skoraj polovico vseh **prihodkov od prodaje** so v letu 2013 ustvarila podjetja, ki se ukvarjajo s specializiranimi gradbenimi deli. Teh podjetij je bilo sicer številčno največ, 14.521 ali skoraj 80 %. Prihodek od prodaje v gradbeništvu pa je bil v letu 2013 najnižji doslej³; bil je skoraj polovico nižji od prihodka od prodaje v letu 2008.

Podjetja v dejavnosti gradbeništvo so v letu 2013 ustvarila malo več kot za 1,2 milijarde EUR **dodane vrednosti**. Skoraj 60 % dodane vrednosti so ustvarila podjetja, ki so opravljala specializirana gradbena dela, drugo pa v približno enakih deležih podjetja, ki gradijo stavbe, in podjetja, ki gradijo gradbene inženirske objekte.

3 Od leta 2005, tj. od leta, do katerega prikazuje SURS podatke po SKD 2008.

Grafikon 22: Gibanje vrednosti izbranih kazalnikov stanja v gradbeništvu, Slovenija, 2013¹⁾

% (2005 = 100)

© SURS

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

V letu 2013 so se v primerjavi z letom 2005 znižale vrednosti skoraj vseh izbranih kazalnikov, višje je bilo samo število podjetij. **Število gradbenih podjetij** se je v obdobju 2005–2013 povečalo za 27 %, med temi najbolj tistih, ki so opravljala specializirana gradbena dela (skoraj za tretjino). Znatno se je znižala predvsem vrednost bruto investicij (za 80 %) – najbolj med vsemi dejavnostmi.

Zaposleni v gradbeništvu

V letu 2013 je v gradbenih podjetjih delalo 60.800 oseb, kar je za tretjino manj kot v letu 2008. V letih od 2005 do 2008 je zaposlenost v gradbeništvu rasla nadpovprečno hitro, zato je bil tudi padec v času krize toliko hujši. Število zaposlenih je glede na leto 2008 upadlo v vseh vrstah gradbenih podjetij, najizraziteje v podjetjih, ki so se ukvarjala z gradnjo stavb (za 52 %).

Podatki o **prostih delovnih mestih** v gradbeništvu kažejo spodbudnejšo sliko. V tretjem četrtnem letu 2014 je bilo največje povpraševanje po delovni sili prav v gradbeništvu. Napovedanih je bilo skoraj 900 prostih delovnih mest (tj. 20 % vseh). Stopnja prostih delovnih mest je bila v gradbeništvu v 3. četrtnem letu 2014 1,9-odstotna.

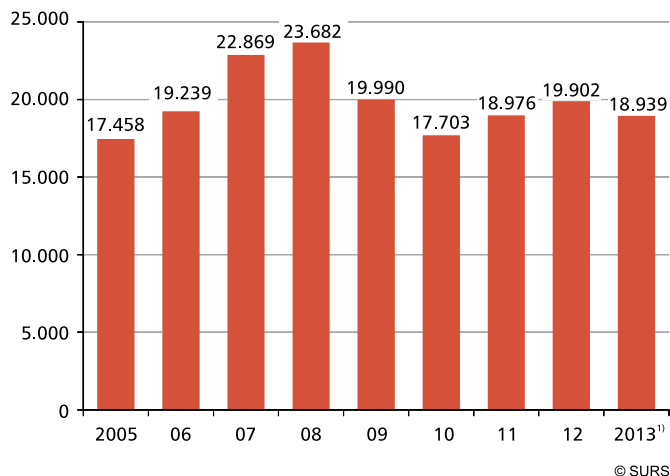
29.000 oseb

v gradbeništvu je izgubilo delo v zadnjih petih letih.

Produktivnost dela je v gradbeništvu v letu 2013 znašala skoraj 19.000 EUR na osebo, kar je za 8 % več kot v letu 2005 in za petino manj kot v letu 2008. Najvišjo produktivnost dela so v letu 2013 imela podjetja, ki so se ukvarjala z gradnjo inženjerskih objektov; bila je skoraj še enkrat višja kot v podjetjih, ki se se ukvarjala z gradnjo stavb, in za 72 % višja kot v podjetjih, ki so opravljala specializirana gradbena dela.

Grafikon 23: Produktivnost dela v gradbeništvu, Slovenija

EUR na osebo

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

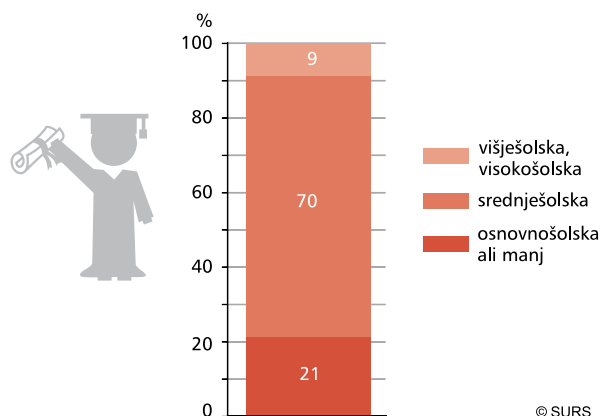
Plače v gradbeništvu

Celoten **obseg sredstev za plače** v gradbeništvu je v letu 2013 znašal 711 milijonov EUR ali za 36 % manj kot v letu 2008 in približno toliko kot v letu 2005. V primerjavi z letom 2005 so se sredstva za plače zvišala samo v podjetjih, ki so se ukvarjala s specializiranimi gradbenimi deli (za 43 %). V tistih, ki so se ukvarjala z gradnjo stavb, in v tistih, ki so se ukvarjala s specializiranimi gradbenimi deli, so se sredstva za plače znižala (v prvih za 19 %, v drugih za 35 %).

*Ali ste vedeli,
da je bila povprečna mesečna neto plača
v gradbeništvu v 2013
za približno 190 EUR nižja od
povprečne mesečne neto plače v
Sloveniji?*

Povprečna mesečna neto plača v gradbeništvu je v letu 2013 znašala 805 EUR. Upoštevati moramo, da je izobrazba zaposlenih v gradbeni dejavnosti v povprečju nižja od povprečne izobrazbe vseh zaposlenih v Sloveniji.

Grafikon 24: Izobrazbena struktura delovno aktivnega prebivalstva v gradbeništvu, Slovenija, 2013

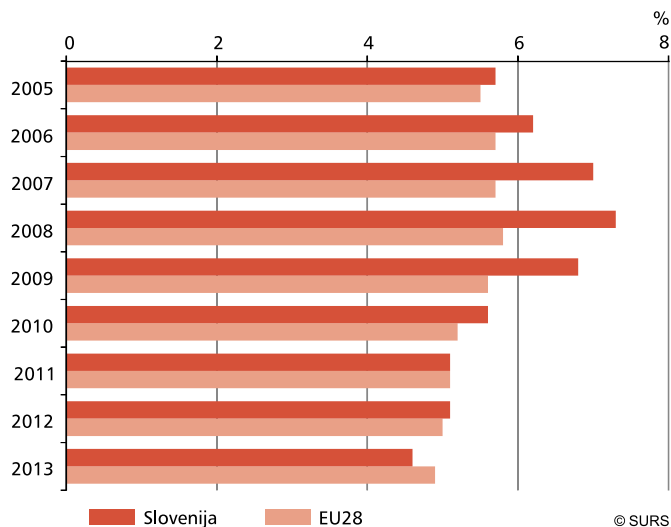
Vir: SURS

Posamezni oddelki se po **izobrazbeni strukturi** zaposlenih niso bistveno razlikovali: v vseh treh so prevladovali zaposleni s srednješolsko izobrazbo (65 % v oddelku F41, 66 % v oddelku F42 in 73 % v oddelku F43). Največ višješolsko ali visokošolsko izobraženih je bilo v podjetjih, ki so se ukvarjala z gradnjo inženirskih objektov (14 %). Zaposleni v gradbeništvu so večinoma moški, in v letu 2013 so bili zastopani kar z 90 %, imeli pa so v povprečju nižjo izobrazbo kot v gradbeništvu zaposlene ženske.

Gradbeništvo in dodana vrednost

Gradbeništvo ustvari med opazovanimi štirimi sklopi poslovnih dejavnosti najmanjši delež celotne bruto dodane vrednosti v Sloveniji. Delež gradbeništva v BDP je v obdobju pred razcvetom znašal 5,7 %, v letu 2008 je dosegel vrhunec, 7,3 %, nato se je začel zmanjševati in v letu 2013 je dosegel najnižjo vrednost od leta 1995: 4,6 %. V celotni EU je delež gradbeništva v BDP v letu 2008 znašal 5,8 %, v letu 2013 pa 4,9 %.

Grafikon 25: Dodana vrednost gradbeništva v BDP

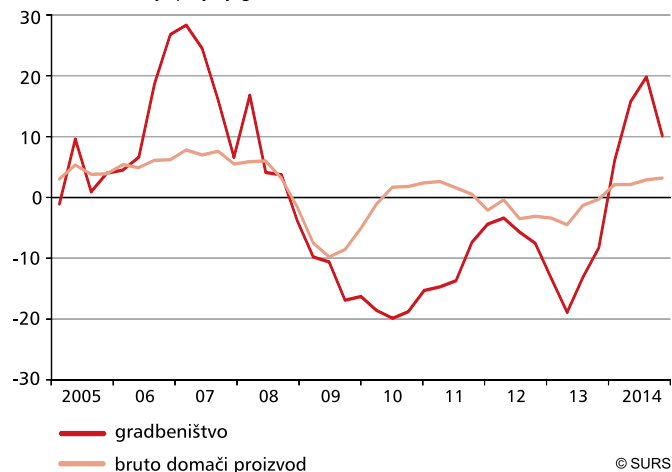

Vir: SURS, Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 5.12. 2014)

Finančna in gospodarska kriza je močno vplivala na gradbeništvo, saj se je dodana vrednost te dejavnosti med letoma 2008 in 2013 znižala za več kot 40 % (v drugih dejavnostih za največ 11 %). Podatki za leto 2014 kažejo, da se stanje postopno izboljšuje, saj se je dodana vrednost v gradbeništvu v tretjem četrtletju 2014 zvišala že četrtič zapored (za 10 %). K izboljšanju je največ prispevala aktivnost v gradnji inženirskih objektov, ki je povezana z intenzivno gradnjo komunalne infrastrukture, sofinancirano s sredstvi EU.

Grafikon 26: Stopnja rasti obsega dodane vrednosti, Slovenija

% (enako četrtletje prejšnjega leta = 100)

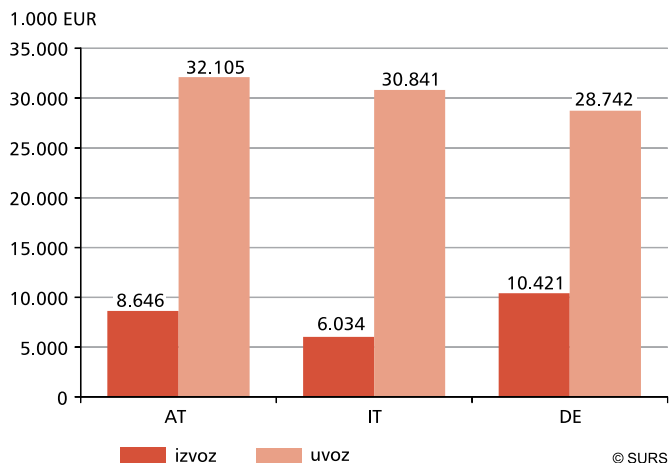

Vir: SURS

Gradbeništvo z vidika globalizacije

Gradbeništvo je od vseh obravnavanih dejavnosti najmanj vključeno v blagovno menjavo z drugimi državami. V letu 2013 so gradbena podjetja izvozila za 59,7 milijona EUR, uvozila pa za 142,0 milijona EUR blaga. Vrednost **izvoza** se je v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 znižala za 14 %, v primerjavi z letom 2008 pa za 20 %. Znižala se je tudi vrednost **uvoza**: glede na leto 2012 za 15 %, glede na leto 2008 pa za 44 %.

Grafikon 27: Najpomembnejše države partnerice Slovenije pri blagovni menjavi v gradbeništvu, 2013

Vir: SURS

Gradbena podjetja so v zadnjih letih največ izvažala v Nemčijo, Avstrijo in Italijo; skupna vrednost izvoza v omenjene države je v letu 2013 predstavljala 42 % vrednosti vsega izvoza v gradbeništvu (8,6 milijona EUR, 6,0 milijona EUR in 10,4 milijona EUR). Tudi uvažala so največ iz omenjenih treh držav (65 % vrednosti vsega uvoza), le da je bila prva Avstrija (32,1 milijona EUR), druga Italija (30,8 milijona EUR) in tretja Nemčija (28,7 milijona EUR). Gradbena podjetja so v 2013 izvažala v glavnem montažne zgradbe in sanitarne predmete, uvažala pa industrijske stroje za splošno uporabo.

17 % tujih podjetij

v Sloveniji je v letu 2012 delovalo v gradbeništvu.

V letu 2012 je v gradbeništvu v Sloveniji delovalo 587 skupin podjetij, kar je 8 % vseh. Med skupinami podjetij so prevladovali rezidenčne skupine (78 % ali 456). Število skupin iz dejavnosti gradbeništvo se je od leta 2008 (309) do leta 2012 skoraj podvojilo. Sicer se je v letu 2012 povezovalo v skupine skoraj 12.000 podjetij, od teh jih je bila desetina registriranih v dejavnosti gradbeništvo. Ta podjetja so ustvarila skupaj skoraj 4 % vsega prihodka podjetij v Sloveniji in so skupaj zaposlovala nad 15.200 oseb, ki delajo.

Tabela 7: Število skupin podjetij v gradbeništvu, Slovenija

	2008	2009	2010	2011	2012
SKUPAJ	309	346	456	557	587
rezidenčne skupine podjetij	199	241	329	429	456
večnacionalne skupine podjetij	110	105	127	128	131

Vir: SURS

V letu 2012 je v gradbeništvu v Sloveniji delovalo 826 tujih podjetij. Med tujimi aktivnimi podjetji so prevladovala podjetja iz držav, ki niso članice EU, predvsem iz držav z območja nekdanje Jugoslavije. Čeprav so bila tuja podjetja v gradbeništvu po številu na drugem mestu med vsemi tujimi podjetji, so bila po rezultatih poslovanja relativno manj pomembna (v letu 2012 so ustvarila 2,2 % dodane vrednosti vseh tujih podjetij).

Gibanje vrednosti opravljenih gradbenih del

Slovenska gradbena podjetja so na obeh vrstah gradbenih objektov skupaj opravila v letu 2013 za okoli 1.681 milijonov EUR gradbenih del, to je v povprečju kar za 60 % manj kot v letu 2008, ko je bila gradbena dejavnost v Sloveniji na vrhuncu; vrednost gradbenih del, opravljenih na stavbah, je bila glede na leto 2008 nižja za tri četrtine, vrednost gradbenih del, opravljenih na gradbenih inženirskih objektih, pa za več kot polovico. Glede na leto 2012 pa je bila vrednost gradbenih del, opravljenih na obeh vrstah gradbenih objektov, za 3 % nižja.

Deleži vrednosti opravljenih gradbenih del glede na vrsto gradbenih objektov so se v zadnjih letih močno spremenili. V letu 2005 so prevladovala gradbena dela na stavbah (54 % vrednosti opravljenih gradbenih del). V naslednjih letih se je čedalje več del opravljalo na gradbenih inženirskih objektih in v letu 2013 je njihov delež znašal že 64 % (delež gradbenih del na stavbah: 36 %).

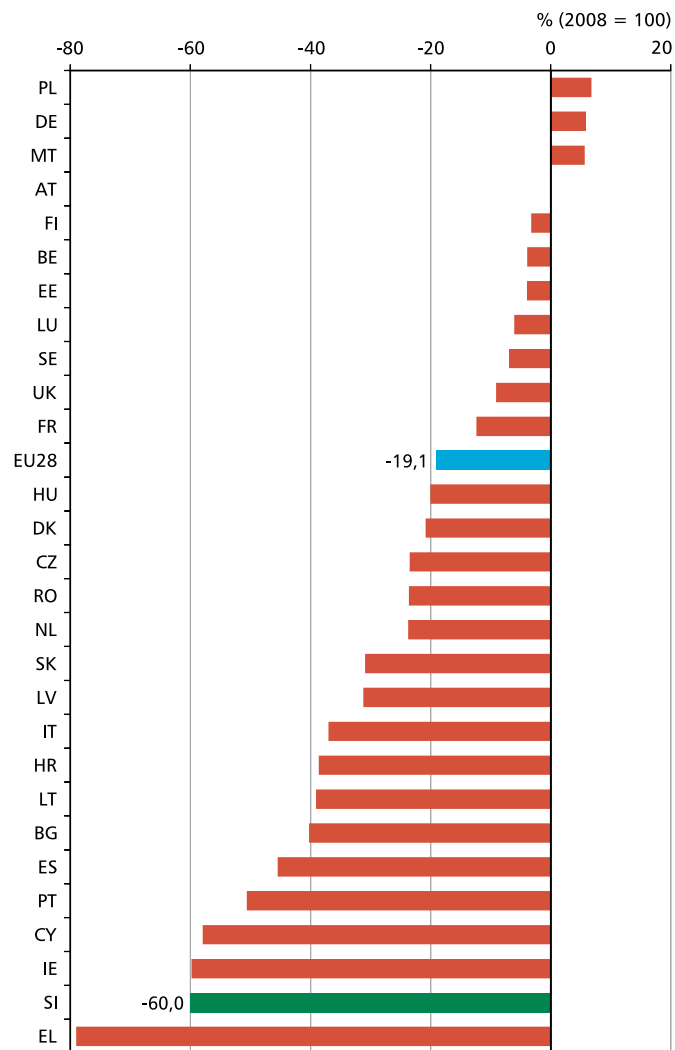

64 % vrednosti opravljenih gradbenih del se je v 2013 ustvarilo z gradnjo gradbenih inženirskih objektov.

Gospodarska kriza je sicer prizadela gradbeno dejavnost celotne EU, vendar še zdaleč ne v taki meri kot v Sloveniji. V primerjavi z letom 2008 je bila vrednost opravljenih gradbenih del v letu 2013 v EU nižja za 19 %, v Sloveniji pa za 60 %. Največji upad vrednosti opravljenih gradbenih del so doživeli v Grčiji (79 %). Sledili sta ji Slovenija in Irska; v letu 2008 so bile te tri države med državami z najvišjimi indeksom opravljenih gradbenih del.

*Ali ste vedeli,
da je bila vrednost opravljenih
gradbenih del v Sloveniji v letu 2013
za tretjino nižja od povprečja v
celotni EU?*

Grafikon 28: Sprememba vrednosti opravljenih gradbenih del, 2013

© SURS

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 5.12. 2014)

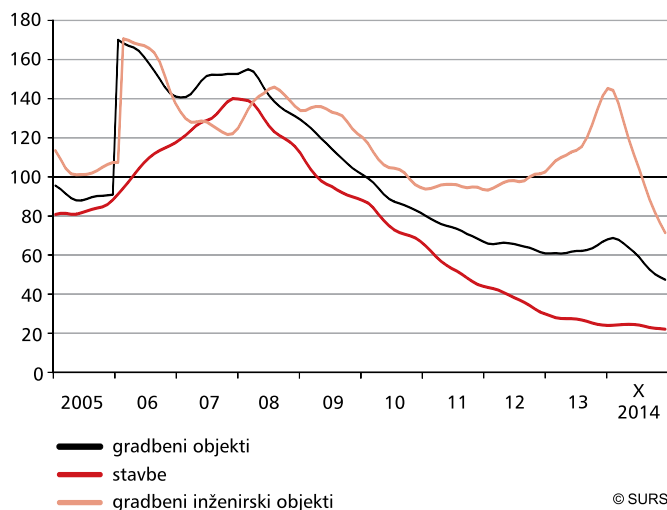
Kakšen bo položaj gradbene dejavnosti v prihodnje?

Vrednost opravljenih gradbenih del v Sloveniji je bila od januarja do oktobra 2014 za četrtno višja kot v istem obdobju leta 2013. Glavna razloga za povečanje sta bila sanacija posledic žleda in pospešena gradnja inženirskih objektov, ki je bila posledica povečanega investiranja v javno infrastrukturo s pomočjo evropskih sredstev. Vrednost opravljenih gradbenih del na gradbenih inženirskih objektih je bila višja za 34 %. Zvišala se je tudi vrednost opravljenih gradbenih del na stavbah, a v precej manjši meri (za 5 %). V EU je bila stopnja rasti vrednosti opravljenih gradbenih del v istem obdobju bistveno manjša, le 4-odstotna.

Obeti za gradbeništvo v Sloveniji ostajajo negotovi, saj je bila vrednost novih pogodb v oktobru 2014 v primerjavi z oktobrom 2013 za več kot tretjino nižja. Vrednost novih pogodb za gradnjo stavb je bila nižja za 13 %, za gradnjo inženirskih objektov pa za 48 %.

Grafikon 29: Vrednosti novih pogodb, Slovenija

indeksi (2010 = 100)

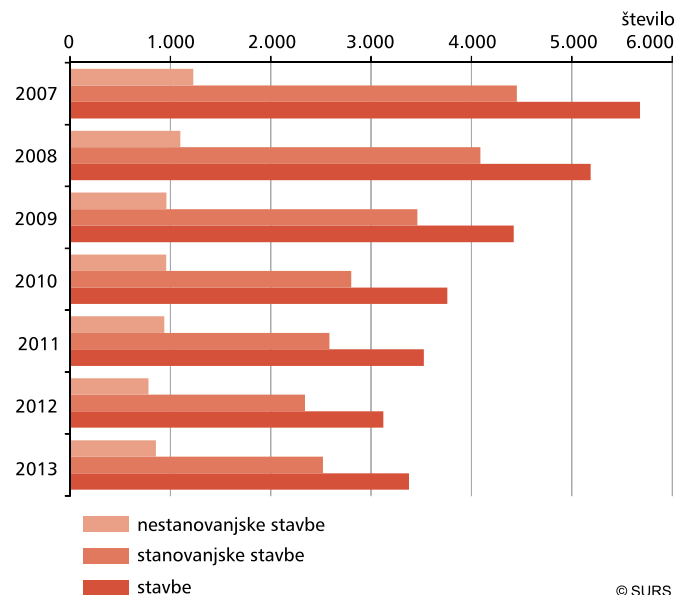

Vir: SURS

Podobno sliko kažejo tudi vrednosti zalog pogodb, tj. vrednosti vseh še ne realiziranih pogodb in drugih oblik naročil. Vrednost teh se je v drugi polovici leta 2013 povečala, z letom 2014 pa je začela ponovno počasi upadati.

Pomemben kazalnik obetov v gradbeništvo je tudi število izdanih gradbenih dovoljenj, in to je bilo v letu 2013 prvič po letu 2007 višje kot leto prej. V letu 2013 sta bili izdani 2.302 gradbeni dovoljenja, to je za 41 % manj kot v letu 2007. Upadlo je predvsem število izdanih gradbenih dovoljenj za stanovanjske stavbe: teh je bilo izdanih 1.931 ali za 43 % manj kot v 2007. Med izdanimi gradbenimi dovoljenji je vsa leta največ gradbenih dovoljenj za stanovanjske stavbe, izdanih fizičnim osebam, in delež teh se letno povečuje (od leta 2007 do leta 2013 se je povečal s 77 % na 88 %).

Grafikon 30: Število stavb, za katere so bila izdana gradbena dovoljenja, Slovenija

Vir: SURS

Zadnji podatki za leto 2014 nakazujejo, da bo število izdanih gradbenih dovoljenj spet nižje kot v letu prej: od januarja do novembra 2014 je bilo izdanih 8 % manj gradbenih dovoljenj kot v istem obdobju leta 2013.

Cene stanovanjskih nepremičnin so bile v 3. četrletju 2014 povprečno za odstotek nižje kot v 2. četrletju 2014. Pocenile so se tako nove kot tudi rabljene stanovanjske nepremičnine. Cene novih stanovanjskih nepremičnin so dosegle novo najnižjo izmerjeno raven, število prodaj pa je bilo najnižje doslej, to je od leta 2007, odkar statistično spremljamo tovrstno prodajo.

92 % vseh transakcij z nepremičninami so transakcije z rabljenimi stanovanjskimi nepremičninami.

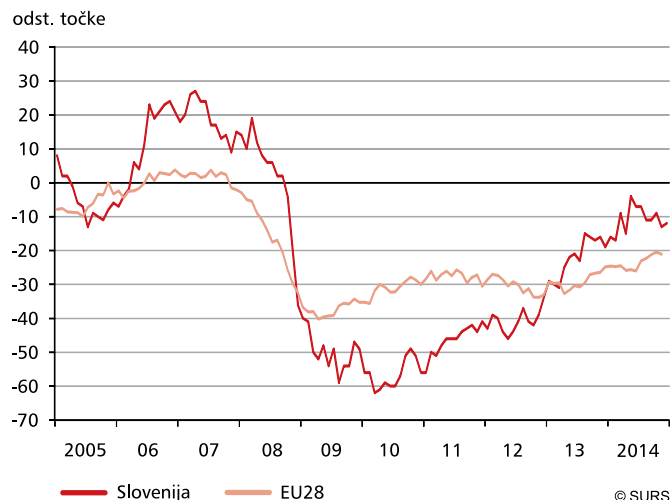
Število transakcij vseh rabljenih stanovanjskih nepremičnin (stanovanja in družinske hiše) pa se je v 2. in 3. četrletju 2014 vendarle povečalo, iz česar bi lahko sklepali, da je oživel vsaj ta del nepremičninskega trga.

Ali ste vedeli,
da se je v Sloveniji zgradilo največ stanovanj v letih od 1971 do 1980?

Koristne informacije o pričakovani aktivnosti v gradbeništvu nam daje tudi **kazalnik zaupanja v gradbeništvu**. Ta kaže, da se zaupanje v gradbeništvu v Sloveniji povečuje, saj je bila povprečna vrednost tega kazalnika v 12 mesecih leta 2014 za 11 odstotnih točk višja kot v istem obdobju leta 2013; kljub

omenjenemu dvigu pa je bil kazalnik zaupanja v gradbeništvu v vseh mesecih leta 2014 najnižji med vsemi dejavnostmi. Vrednost kazalnika zaupanja v gradbeništvu je bila sicer decembra 2014 za 6 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja.

Grafikon 31: Kazalnik zaupanja v gradbeništvu

Vira: SURS, Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 5.12. 2014)

Tudi vrednosti kazalnikov pričakovanj v gradbeništvu se sicer postopoma zvišujejo, vendar so še vedno nižje od dolgoletnega povprečja. Podjetja imajo delo zagotovljeno za približno naslednje 4 mesece; na vrhuncu gradbene aktivnosti so imela delo zagotovljeno za več kot 5 mesecev.

Glavna dejavnika, ki omejujeta izboljšanje položaja podjetij v gradbeništvu, sta nezadostno povpraševanje (to težavo je navedlo 37 % podjetij) in visoki stroški dela (35 % podjetij).

Foto: DreamCode Studio

V letu 2013 je 3.076 podjetij, registriranih v trgovinski dejavnosti, prodajalo svoje izdelke prek spleta.

Foto: Kristina Alexanderson

Črtna ali EAN-koda se je v Evropi prvič pojavila leta 1977.

Foto: Dragiša Modrinjak

Prva slovenska samopostrežna trgovina je bila odprta leta 1958 v Ljutomeru.

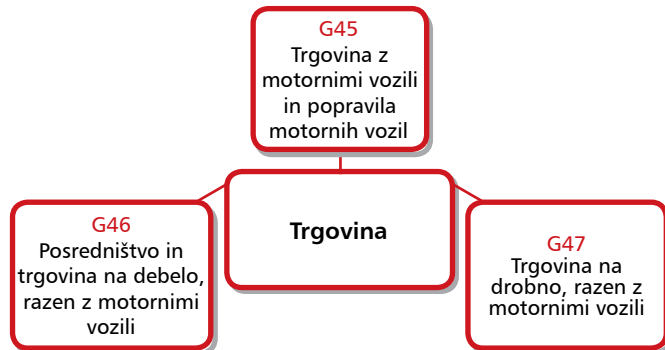
Foto: Ed Sweeney

Nakupovalni voziček se v svetu pojavi leta 1936, od leta 1947 pa jih izdelujejo serijsko.

4 TRGOVINA

Trgovina zajema po SKD 2008 prav tako le eno področje (področje G), ki se deli na tri oddelke.

Slika 6: Trgovina

Vir: SURS

V letu 2013 je bilo v Sloveniji registriranih 25.703 podjetij, ki so se ukvarjala s trgovinsko dejavnostjo, to je 20 % vseh aktivnih tržnih podjetij. **Število podjetij** se je v letu 2013 v primerjavi z letom 2005 povečalo za 4.861, vendar pa se je število podjetij, ki se ukvarjajo s trgovinsko dejavnostjo, glede na celotno število aktivnih podjetij znižalo za 3 odstotne točke.

36 % vsega prihodka od prodaje
v letu 2013 so ustvarila trgovinska podjetja.

Večino aktivnih podjetij v trgovinski dejavnosti so v letu 2012 predstavljala mikropodjetja: bilo jih je 23.885 (95 % vseh podjetij v tej dejavnosti), zaposlovala pa so 41.791 oseb, ki delajo, ali 37 % vseh oseb, ki delajo. Preostalih 63 % oseb so zaposlovala majhna, srednje velika in velika podjetja; med temi podjetji so skoraj tretjino vseh oseb, ki delajo v tej dejavnosti, zaposlovala velika podjetja (28 %).

Število podjetij se je tako v obdobju 2005–2012 povečevalo predvsem zaradi rasti števila mikropodjetij, tj. podjetij, ki so zaposlovala največ 1 osebo, ki dela; število teh podjetij se je v tem obdobju povečalo za 4.580.

Tabela 8: Glavni kazalniki stanja v trgovini, Slovenija, 2013

Kazalnik	Enota	Vrednost
Podjetja ¹⁾	število	25.703
Osebe, ki delajo ¹⁾	število	112.135
Prihodek od prodaje ¹⁾	v 1.000 EUR	28.472.900
Vrednost proizvodnje ¹⁾	v 1.000 EUR	6.932.598
Bruto investicije ¹⁾	v 1.000 EUR	364.569
Dodana vrednost ¹⁾	v 1.000 EUR	3.215.466
Delež novonastalih podjetij ²⁾	%	9,8
Delež podjetij, ki so prenehala poslovati ^{1) 2)}	%	7,6
Delež 5 let preživelih podjetij ²⁾	%	51,6
Hitro- in srednjerastoča podjetja glede na rast števila zaposlenih ²⁾	število	210
Skupine podjetij ²⁾	število	1.504
Podjetja, povezana v skupine ²⁾	število	2.628
Osebe, ki delajo v podjetjih, povezanih v skupine ²⁾	število	57.936
Prihodek podjetij, povezanih v skupine ²⁾	v 1.000 EUR	20.397.260
Tuja notranja podjetja ²⁾	število	1.640
Osebe, ki delajo v tujih notranjih podjetjih ²⁾	število	22.408
Prihodek tujih notranjih podjetij ²⁾	v 1.000 EUR	9.290.337
Produktivnost dela ¹⁾	EUR	35.661
Povprečna mesečna neto plača	EUR	904
Stroški dela za delovno uro ¹⁾	EUR	13,16
Dodana vrednost k BDP	%	10,3
Delež izvoza blaga	%	16,9
Delež uvoza blaga	%	44,0
Stopnja prostih delovnih mest	%	0,6

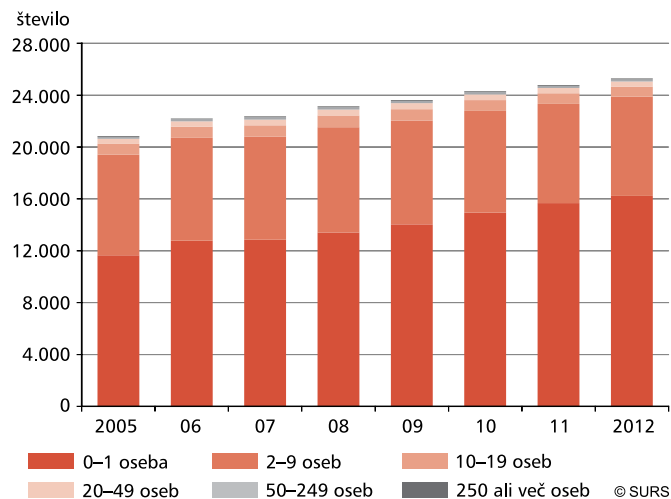
1) Začasni podatki.

2) Podatki se nanašajo na leto 2012.

Vir: SURS

V letu 2013 se je število podjetij, ki se ukvarjajo s trgovinsko dejavnostjo, glede na leto 2005 povečalo za 23 %, najbolj v trgovini z motornimi vozili in popravilih motornih vozil (za 27 %). Največ podjetij pa je bilo v letu 2013 registriranih v oddelku posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili, in sicer 13.661.

Grafikon 32: Podjetja, ki se ukvarjajo s trgovinsko dejavnostjo, po velikosti glede na število oseb, ki delajo, Slovenija

Vsa trgovinska podjetja skupaj so v letu 2013 glede na leto 2005 ustvarila za 32 % večji **prihodek od prodaje**; povečanje je bilo najopaznejše v trgovini na drobno, razen z motornimi vozili (za 42 %). Prav tako pa se je v letu 2012 glede na leto 2005 zvišala **bruto trgovska marža**, in sicer za 24 %; tudi ta se je najbolj zvišala v trgovini na drobno, razen z motornimi vozili (za 36 %).

V **skupine podjetij** se je v letu 2012 povezovalo 2.628 ali 10 % trgovskih podjetij. Omenjena podjetja so ustvarila

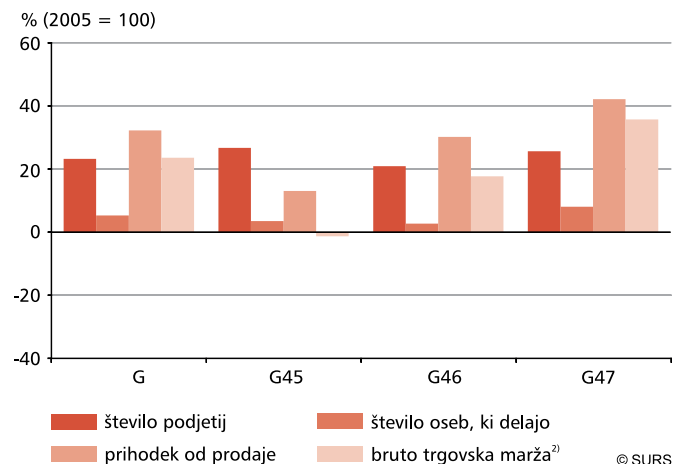
več kot dve tretjini prihodka od prodaje blaga. Med **tujimi notranjimi podjetji** pa je bilo 33 % takih, ki so bila registrirana v trgovinski dejavnosti.

Tabela 9: Vrednosti izbranih kazalnikov stanja v trgovini, Slovenija, 2013¹⁾

	Podjetja	Osebe, ki delajo	Prihodek od prodaje	Bruto trgovska marža ²⁾
	število		v 1.000 EUR	
SKUPAJ	25.703	112.135	28.472.900	4.379.604
G45	4.300	14.276	3.800.144	365.623
G46	13.661	44.168	12.680.307	1.920.692
G47	7.742	53.691	11.992.449	2.093.288

Vir: SURS

Grafikon 33: Gibanje vrednosti izbranih kazalnikov stanja v trgovini, Slovenija, 2013¹⁾

1) Začasni podatki.

2) Podatki se nanašajo na leto 2012.

Zaposleni

V trgovskih podjetjih je v letu 2013 delalo 112.135 oseb. Od leta 2005 do leta 2013 se je **število oseb** zvišalo za 5 % ali za 5.701.

Struktura **zaposlenih po spolu** se v trgovinski dejavnosti v devetih letih ni bistveno spreminjala. Delež žensk, zaposlenih v trgovinski dejavnosti, je bil v obdobju 2005–2013 v povprečju za 4 odstotne točke višji od deleža zaposlenih moških; moških je bilo 48 %, žensk pa 52 %.

Ženske v tej dejavnosti so v povprečju tudi boljše **izobražene** od moških: žensk z višješolsko in visokošolsko izobrazbo je 24 %, moških s tako izobrazbo pa 19 %.

*Ali ste vedeli,
da je v trgovinski dejavnosti zaposlenih
več žensk in da so te v povprečju boljše
izobražene od moških, vendar za svoje
delo dobivajo v povprečju nižje plačilo?*

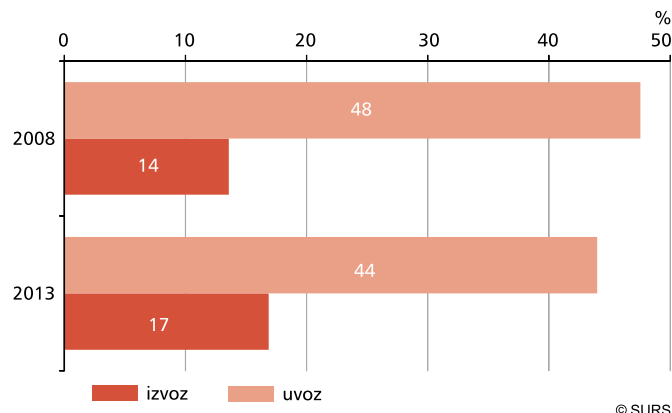
Vloga trgovine v blagovni menjavi

V trgovinski dejavnosti v Sloveniji je uvoz precej pomembnejši kot izvoz; delež uvoza je v letu 2013 znašal 44 %, delež izvoza pa le 17 %.

Delež uvoza v trgovinski dejavnosti se je v obdobju 2008–2013 sicer znižal za 4 odstotne točke, a je bil še vedno najvišji med vsemi dejavnostmi. Nasprotno pa se je delež izvoza v obdobju 2008–2013 povečal za 3 odstotne točke.

Vsa podjetja, registrirana v trgovinski dejavnosti, skupaj so v letu 2013 **izvozila** za 3,6 milijarde EUR vrednosti blaga, kar je za 11 % več kot v letu 2012 in za 31 % več kot v letu 2008.

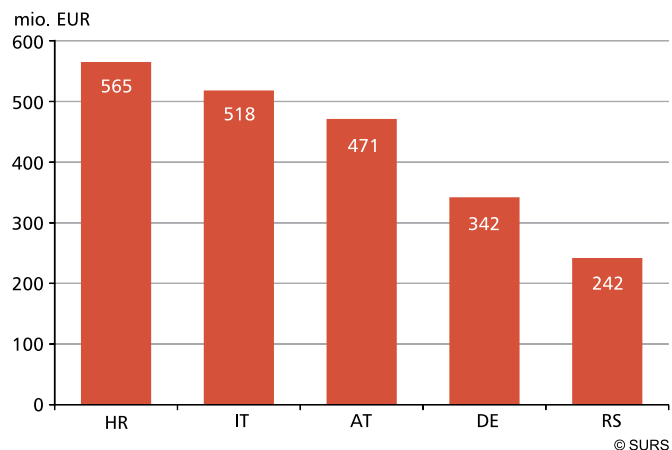
Grafikon 34: Struktura izvoza in uvoza v trgovini, Slovenija

Vir: SURS

Največji del vrednosti celotnega izvoza je bil usmerjen na Hrvaško, 16 % (565 milijonov EUR), sledile so Italija (15 %), Avstrija (13 %), Nemčija (10 %) ter Srbija (7 %).

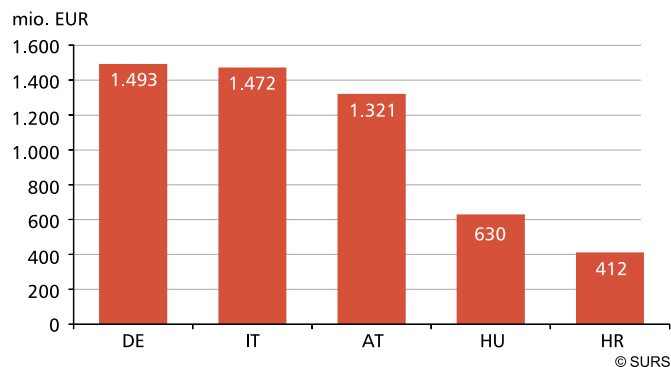
Grafikon 35: Pet najpomembnejših držav partneric Slovenije po vrednosti izvoza v trgovinski dejavnosti, 2013

Vir: SURS

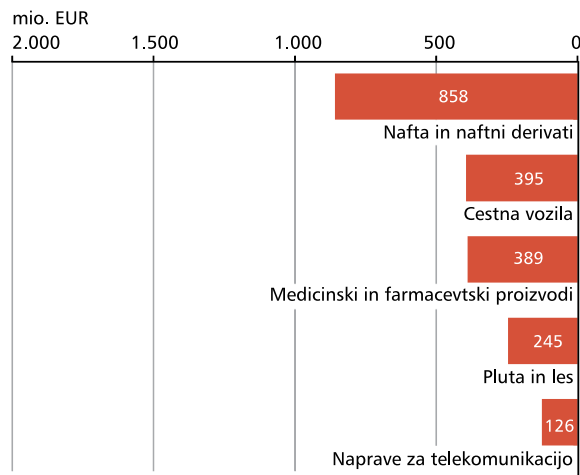
Uvozila pa so ta podjetja v letu 2013 skupno za 9,5 milijarde EUR vrednosti blaga, kar je za 5 % manj kot v letu 2012 in za 13 % manj kot v letu 2008. Največ uvoženega blaga je prišlo iz Nemčije in Italije (32 %), sledile so Avstrija (14 %), Madžarska (7 %) in Hrvaška (4 % ali za 412 milijonov EUR).

Grafikon 36: Pet najpomembnejših držav partneric Slovenije po vrednosti uvoza v trgovinski dejavnosti, 2013

Vir: SURS

Grafikon 37: Blago z največjo vrednostjo izvoza po SMTK⁴, trgovina, 2013

Vir: SURS

4 SMTK – Standardna mednarodna trgovinska klasifikacija.

Nafta in naftni derivati so bili v letu 2013 vrednostno najpomembnejši proizvod tako pri izvozu kot tudi pri uvozu. Izvoz nafte in naftnih derivatov je predstavljal skoraj četrtino celotnega izvoza, njihov uvoz pa 20 % celotnega uvoza ali 1.866 milijonov EUR.

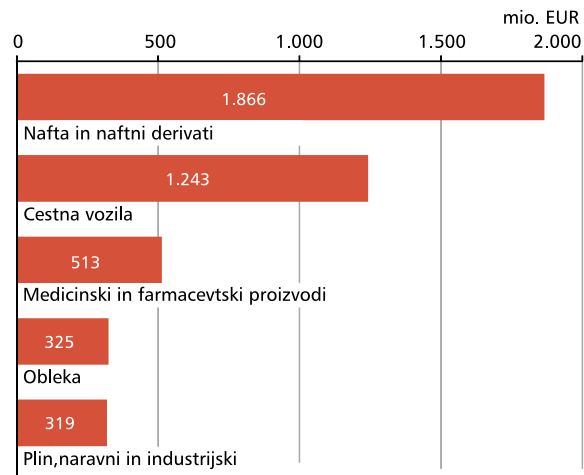

5,9 mrd. EUR

je v letu 2013 znašal presežek uvoza nad izvozom v trgovinski dejavnosti.

V letu 2013 so bila med vrednostno pomembnejšimi proizvodi v blagovni menjavi Slovenije s tujino tudi cestna vozila, in sicer jih je bilo izvoženih za 395 milijonov EUR, uvoženih pa za 1.243 milijonov EUR.

Grafikon 38: Blago z največjo vrednostjo uvoza po SMTK⁴, trgovina, 2013

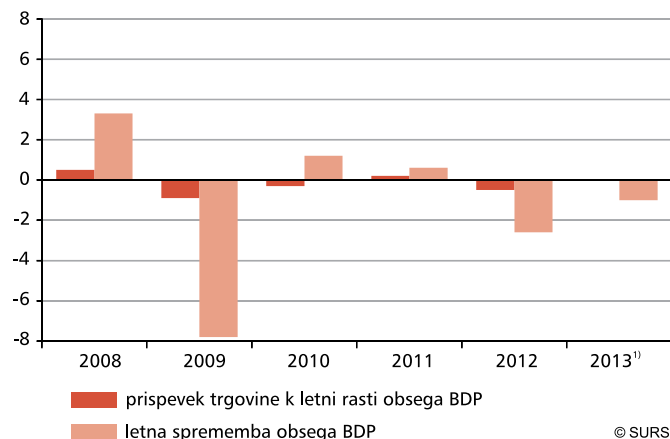
© SURS

BDP in trgovina

Delež trgovinske dejavnosti v BDP se je v zadnjih petih letih gibal med 10 % (v letih 2012 in 2013) in 11 % (v letu 2008). S tema deležema je bila trgovina vsa ta leta druga najpomembnejša gospodarska dejavnost, takoj za predelovalnimi dejavnostmi.

Grafikon 39: BDP in prispevek trgovine k rasti BDP, Slovenija

odst. točke

1) Prispevek trgovine v 2013: 0 odstotnih točk.

Vir: SURS

V letu 2013 je bil prispevek trgovinske dejavnosti k letni rasti obsega BDP ničeln. Najvišji je bil v letu 2008, ko je znašal pol odstotne točke, in sicer najbolj po zaslugi trgovine na drobno, razen z motornimi vozili; najnižji pa je bil v letu 2009, ko je znašal -0,9 odstotne točke.

10 % dodane vrednosti

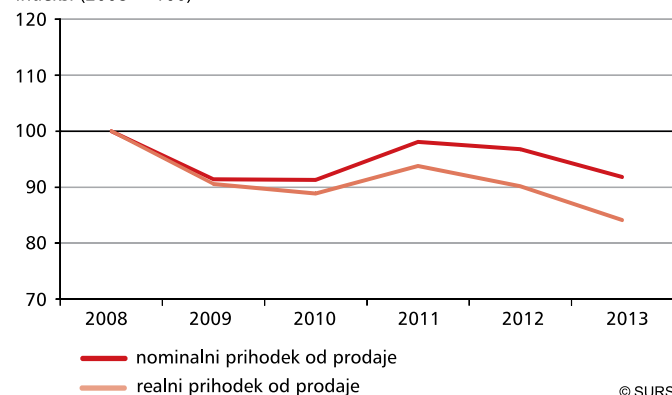
je k BDP v letu 2013 prispevala trgovina.

Trgovina na drobno

Trgovina na drobno je nakupovanje blaga in njegova nadaljnja prodaja potrošnikom (za osebno porabo in potrebe gospodinjstev). Nominalni prihodek od prodaje blaga v trgovini na drobno se je v obdobju 2008–2013 znižal za 8 %, realni pa za 16 %.

Grafikon 40: Prihodek od prodaje blaga v trgovini na drobno, Slovenija

indeksi (2008 = 100)

Vir: SURS

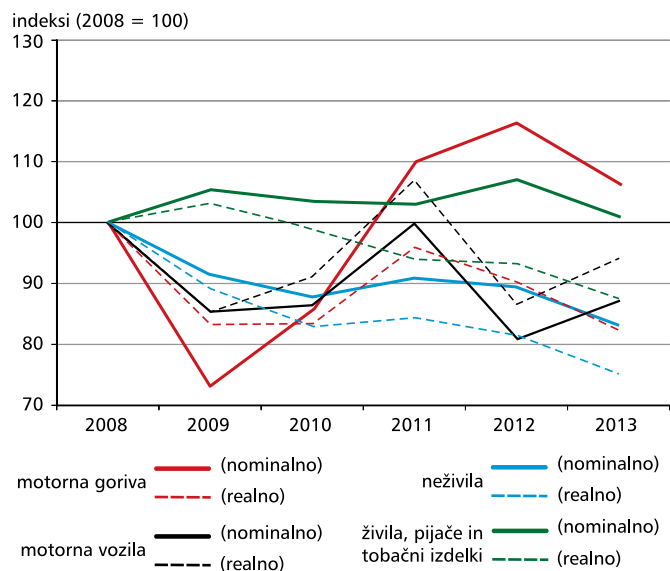
*Ali ste vedeli,
da se je nominalni prihodek v trgovini na
drobno v letu 2013 glede na leto 2008
znižal za 8 % in da je bila rast cen v tem
obdobju več kot 9-odstotna?*

Z vidika blagovnih skupin se je **nominalni prihodek od prodaje** blaga v letu 2013 glede na leto 2008 zvišal v blagovnih skupinah motorna goriva (za 6 %) ter živila, pijače in tobaki izdelki (za 1 %), znižal pa v blagovnih skupinah neživila (za 17 %) in motorna vozila (za 13 %).

Realni prihodek od prodaje blaga v trgovini na drobno pa se je znižal v vseh štirih blagovnih skupinah, najbolj v skupinah neživila (za 25 %) in motorna goriva (za 18 %).

Pri vseh blagovnih skupinah je bil nominalni prihodek višji od realnega, razen pri blagovni skupini motorna vozila, kjer je bila situacija obrnjena, saj so se drobnoprodajne cene motornih vozil v tem obdobju znižale.

Grafikon 41: Prihodek od prodaje blaga v trgovini na drobno po blagovnih skupinah, Slovenija

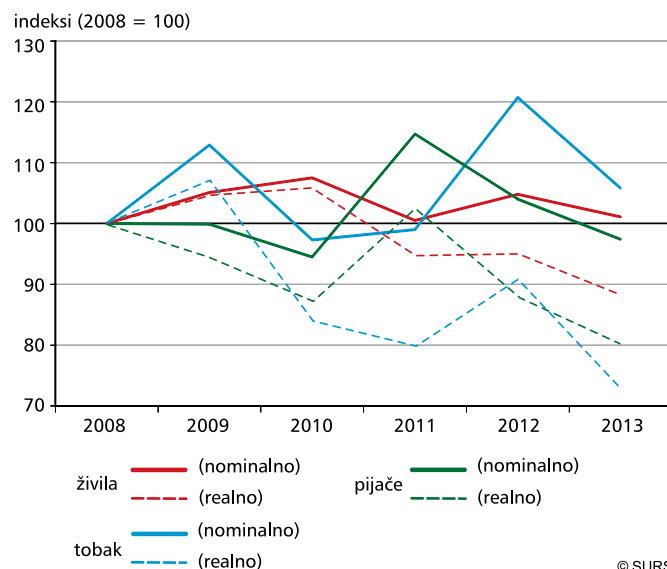

Vir: SURS

Nominalni prihodek od prodaje blaga v blagovni skupini živila, pijače in tobačni izdelki se je v obdobju 2008–2013 zvišal v podskupinah tobak (za 6 %) in živila (za 1 %), znižal pa v podskupini pijače (za 3 %). Kljub nominalnemu zvišanju v dveh podskupinah pa se je realni prihodek od prodaje blaga znižal v vseh treh podskupinah, najbolj v podskupini tobak (za 27 %); sledili sta skupini pijače (za 20 %) in živila (za 12 %).

*Ali ste vedeli,
da se je realni prihodek od prodaje
vina v letu 2013 glede na leto 2008
znižal za 28 %?*

Grafikon 42: Prihodek od prodaje blaga iz blagovne skupine živila, pijače in tobačni izdelki v trgovini na drobno, Slovenija

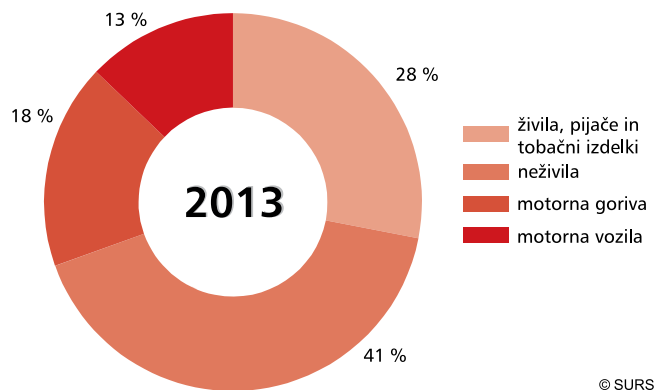

Vir: SURS

Pričakovano je v 5-letnem obdobju padal tudi **kazalnik zaupanja v trgovini na drobno**, in sicer je bila njegova povprečna letna vrednost v letu 2013 glede na leto 2008 nižja za 20 odstotnih točk. Najnižja je bila v letu 2009, ko je bila za 34 odstotnih točk nižja kot v letu pred tem. V letu 2014 se je povprečna letna vrednost omenjenega kazalnika znova zvišala, vendar je bila še vedno za 13 odstotnih točk nižja kot v letu 2008.

Največji del prihodka v trgovini na drobno (prek 40 %) je bil v zadnjih nekaj letih ustvarjen s prodajo neživil, potem s prodajo živil, pijač in tobaknih izdelkov.

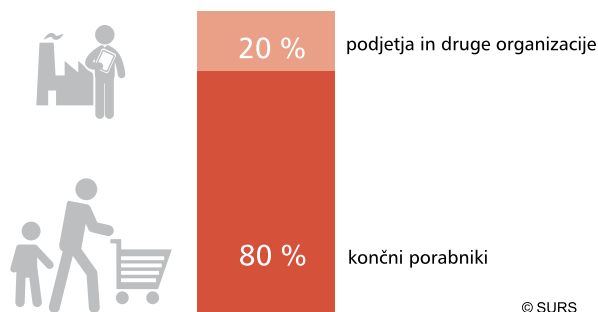
Grafikon 43: Struktura prihodka od prodaje blaga v trgovini na drobno po blagovnih skupinah, Slovenija

Vir: SURS

Od leta 2008 dalje se **struktura prihodka od prodaje blaga** v trgovini na drobno glede na vrsto kupca ni bistveno spreminjala. Kljub temu se je nekoliko zmanjševal delež prihodka, ki ga trgovina na drobno ustvari s prodajo končnim porabnikom; ta delež se je v letih od 2008 do 2013 znižal za 4 odstotne točke, vendar je še vedno predstavljal okoli 80 % vsega prihodka, ki ga je ustvarila trgovina.

Grafikon 44: Struktura prihodka od prodaje blaga v trgovini na drobno glede na vrsto kupca, Slovenija, 2013

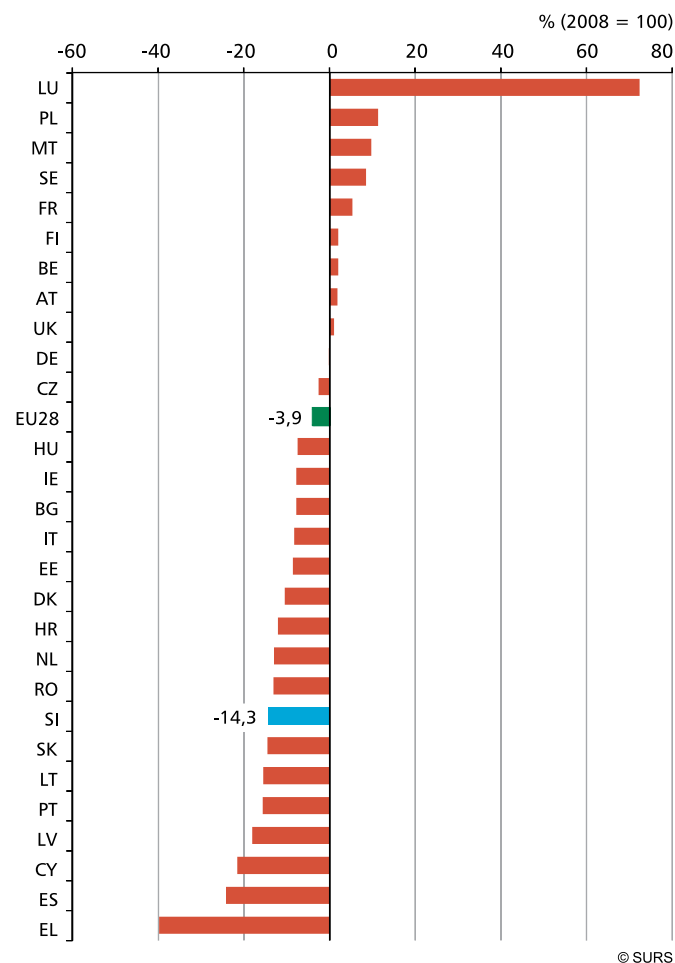

Vir: SURS

Trgovina na drobno v Sloveniji in tujini

V EU se je realni prihodek v podjetjih, registriranih v trgovini na drobno, v letu 2013 glede na leto 2008 v povprečju znižal za okoli 4 %.

Grafikon 45: Gibanje vrednosti prihodka od prodaje v trgovini na drobno, 2013

1) Izločeni so vplivi sezone in koledarja.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 5.12. 2014)

Podobno kot v večini držav se je prihodek od prodaje v času od 2008 do 2013 znižal tudi v Sloveniji, in sicer za 14 %, kar je za 10 odstotnih točk več od povprečja v celotni EU. Najbolj se je v tem obdobju znižal v Grčiji (za 40 %), Španiji (za 24 %) in na Cipru (za 22 %). Vendar se je realni prihodek od prodaje blaga v nekaterih državah tudi zvišal, med temi najbolj v Luksemburgu (za 72 %).

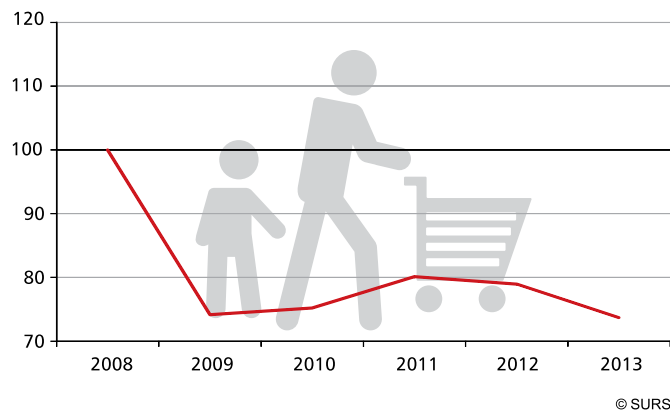
Trgovina na debelo

Trgovina na debelo je nakupovanje blaga in njegova nadaljnja prodaja trgovcem in drugim samostojnim podjetnikom posameznikom, pravnim osebam in drugim posameznikom, ki ga kupujejo za opravljanje svoje poklicne ali tržne dejavnosti.

Od leta 2008 se je **prihodek** (nominalno) zniževal tudi v trgovini na debelo; skupno se je v obdobju 2008–2013 znižal za nekaj več kot 26 %. Najbolj se je glede na prejšnje leto (na letni ravni) znižal v letu 2009, in to za skoraj 26 %.

Grafikon 46: Nominalni prihodek od prodaje blaga v trgovini na debelo, Slovenija

indeksi (2008 = 100)

Vir: SURS

*Ali ste vedeli,
da ustvari trgovina na debelo 2 %
svojega prihodka s prodajo končnim
porabnikom na domačem trgu?*

Največji delež prihodka v trgovini na debelo je bil v letu 2013 ustvarjen s prodajo neživilskih izdelkov (55 %), najmanjši delež pa s prodajo motornih in drugih vozil, vključno s plovili (13 %). **Struktura prihodka po blagovnih skupinah** se od leta 2008 ni bistveno spreminjala.

Tabela 10: Struktura prihodka od prodaje blaga na domačem trgu v trgovini na debelo po blagovnih skupinah, Slovenija

	2008	2013
	%	
SKUPAJ¹⁾	100,0	100,0
Živila, pijače in tobaki izdelki	15,6	17,6
Neživila	58,1	55,4
Trda, tekoča in plinasta goriva	13,8	14,2
Motorna ter druga vozila in plovila	12,6	12,7

1) Zaradi zaokroževanja se vsote ne ujemajo.

Vir: SURS

Posredništvo

Posredništvo je dejavnost trgovskih posrednikov in trgovcev na debelo, ki trgujejo v svojem imenu in za račun drugih ali pa v imenu lastnikov blaga posredujejo med prodajalci in kupci ter prevzemajo trgovske posle. Prihodek posrednika pri prodaji je provizija.

Posredništvo je sicer majhen del trgovinske dejavnosti, vendar pa se je prihodek od posredništva pri prodaji blaga v letu 2013 glede na leto 2008 zvišal za 49 %. Več kot dve tretjini prihodka ustvarijo posredniki na domačem trgu.

Internet se je začel v Sloveniji uporabljati leta 1991, ko je bila vzpostavljena povezava med Inštitutom Jožef Stefan in nizozemskim inštitutom za jedrsko fiziko.

Leta 1846 je z odprtjem proge Gradec–Celje prvič zapeljal vlak po slovenskih tleh.

V letu 2013 je število poslanih SMS-sporočil v Sloveniji preseglo 2 milijardi.

V letu 2013 se je udeležilo potovanj z najmanj eno prenočitvijo, organiziranih s pomočjo potovalnih agencij, 417.000 domačih turistov.

5 DRUGE NEFINANČNE STORITVE

Storitve vključujejo različne nefinančne in finančne storitve, ki se po SKD 2008 razvrščajo v naslednja področja dejavnosti (med storitve spada tudi področje dejavnosti trgovina – G, ki pa je obravnavano samostojno):

- Promet in skladiščenje (H),
- Gostinstvo (I),
- Informacijske in komunikacijske dejavnosti (J),
- Finančne in zavarovalniške dejavnosti (K),
- Poslovanje z nepremičninami (L),
- Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M),
- Druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N) in
- Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo (S95).

Druge nefinančne storitve so vse zgoraj naštetih dejavnosti, razen finančnih in zavarovalniških dejavnosti (K). V **finančnih in zavarovalniških dejavnostih** je bilo v letu 2013 evidentiranih 2.215 podjetij, to je 1 % vseh podjetij. V teh podjetjih je delalo 23.143 oseb. V nadaljevanju prikazujemo kazalnike za druge nefinančne storitve.

V **drugih nefinančnih storitvah** je bilo v letu 2013 evidentiranih 62.809 aktivnih tržnih podjetij; v njih je delalo 189.953 oseb. Omenjena podjetja so ustvarila 15.089 milijonov EUR prihodka od prodaje in 927 milijonov EUR bruto investicij v opredmetena osnovna sredstva.

33 % oseb

je delalo v drugih nefinančnih storitvah.

Z vidika **velikosti** podjetij po številu oseb, ki delajo, je bilo v letu 2013 v vseh področjih dejavnosti daleč največ mikropodjetij. Bilo jih je 96 %, ustvarila pa so 38 % prihodka od prodaje. V mikropodjetjih je delala skoraj polovica oseb.

Druge nefinančne storitve so v letu 2013 prispevale 25 % dodane vrednosti k BDP (največ podjetja z dejavnostjo poslovanje z nepremičninami).

Tabela 11: Glavni kazalniki stanja v drugih nefinančnih storitvah, Slovenija, 2013

Kazalnik	Enota	Vrednost
Podjetja ¹⁾	število	62.809
Osebe, ki delajo ¹⁾	število	189.953
Prihodek od prodaje ¹⁾	v 1.000 EUR	15.088.612
Vrednost proizvodnje ¹⁾	v 1.000 EUR	13.365.515
Bruto investicije ¹⁾	v 1.000 EUR	926.863
Dodana vrednost ¹⁾	v 1.000 EUR	5.475.347
Delež novonastalih podjetij ²⁾	%	11,0
Delež podjetij, ki so prenehala poslovati ^{1) 2)}	%	8,1
Delež 5 let preživelih podjetij ²⁾	%	56,0
Hitro- in srednjerastoča podjetja glede na rast števila zaposlenih ²⁾	število	457
Skupine podjetij ^{2) 3)}	število	2.296
Podjetja, povezana v skupine ^{2) 3)}	število	5.058
Osebe, ki delajo v podjetjih, povezanih v skupine ^{2) 3)}	število	75.366
Prihodek podjetij, povezanih v skupine ^{2) 3)}	v 1.000 EUR	7.863.066
Tuja notranja podjetja ²⁾	število	1.804
Osebe, ki delajo v tujih notranjih podjetjih ²⁾	število	18.810
Prihodek tujih notranjih podjetij ²⁾	v 1.000 EUR	2.461.172
Produktivnost dela ¹⁾	EUR	28.825
Povprečna mesečna neto plača	EUR	925
Stroški dela za delovno uro ^{1) 3)}	EUR	13,6
Dodana vrednost k BDP	%	25,2
Delež izvoza blaga	%	3,0
Delež uvoza blaga	%	2,8
Stopnja prostih delovnih mest ³⁾	%	0,9

1) Začasni podatki.

2) Podatki se nanašajo na leto 2012.

3) Zajeto je celotno področje dejavnosti S.

Vir: SURS

V **skupine podjetij** se je v letu 2012 povezovalo 5.058 ali okoli 8 % podjetij v drugih nefinančnih storitvah (vključno z vsemi drugimi dejavnostmi – področje S po SKD 2008). Ta podjetja so ustvarila približno polovico prihodka od prodaje v omenjenih dejavnostih.

V Sloveniji so druge nefinančne storitve predstavljale v letu 2012 skoraj enak delež podjetij v nefinančnih poslovnih dejavnostih kot v povprečju na ravni EU. Vendar pa so ta podjetja v EU ustvarila v povprečju večji delež prihodka od prodaje in dodane vrednosti (v Sloveniji 32 %, na ravni EU pa 40 %). Prav tako so zaposlovala večji delež oseb, ki delajo.

Od podjetij v obravnavanih dejavnostih jih je v letu 2013 največ delovalo v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (prek 27.000 ali 44 % podjetij iz dejavnosti druge nefinančne storitve). Ta podjetja so sicer zaposlovala največ oseb, ki delajo (29 %), niso pa ustvarila najvišjih vrednosti pri drugih kazalnikih. Najvišjo vrednost proizvodnje, prihodka od prodaje, dodane vrednosti in bruto investicij so ustvarila podjetja, ki so delovala v dejavnosti promet in skladiščenje (45 % bruto investicij v drugih nefinančnih storitvah).

**Ali ste vedeli,
da so druge nefinančne storitve v osmih
letih pridobile veljavo?**

V osmih letih se je pomen drugih nefinančnih storitev med nefinančnimi poslovnimi dejavnostmi povečal, in sicer najbolj z vidika zaposlovanja in ustvarjanja dodane vrednosti. V letu 2005 je bilo v teh dejavnostih zaposlenih 27 % oseb, ki delajo, v letu 2013 pa tretjina ali skoraj 190.000. Skoraj enako je veljalo za ustvarjanje dodane vrednosti.

Število podjetij, ki so opravljala druge nefinančne storitve, se je v letu 2013 glede na leto 2005 povečalo za dve tretjini. Ta podjetja so zaposlovala za 20 % več oseb, ki delajo, ter ustvarila za 41 % večji prihodek od prodaje in za 42 % več dodane vrednosti, vendar pa za 35 % manj bruto investicij.

Tabela 12: Vrednosti izbranih kazalnikov stanja v drugih nefinančnih storitvah, Slovenija, 2013¹⁾

	Podjetja	Osebe, ki delajo	Vrednost proizvodnje	Prihodek od prodaje	Dodana vrednost	Bruto investicije
	število		v 1.000 EUR			
SKUPAJ	62.809	189.953	13.365.515	15.088.612	5.475.347	926.863
H	8.432	43.418	4.450.495	4.725.903	1.646.944	420.817
I	10.217	33.672	1.386.154	1.531.545	555.378	85.300
J	7.219	23.955	2.607.675	2.971.627	1.124.357	163.045
L	2.427	4.855	471.654	550.437	249.586	45.869
M	27.452	55.066	3.289.038	4.029.559	1.428.112	172.369
N	5.964	27.339	1.101.423	1.195.443	450.352	38.353
S95	1.098	1.648	59.076	84.098	20.618	1.110

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

Število podjetij se je v obdobju 2005–2013 najbolj povečalo v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih (za 129 %). Podjetja v tej dejavnosti so zaposlovala za 24 % več oseb, ki delajo, ustvarila za 25 % večji prihodek od prodaje in za 18 % več dodane vrednosti.

18 % prihodka od prodaje v drugih nefinančnih storitvah

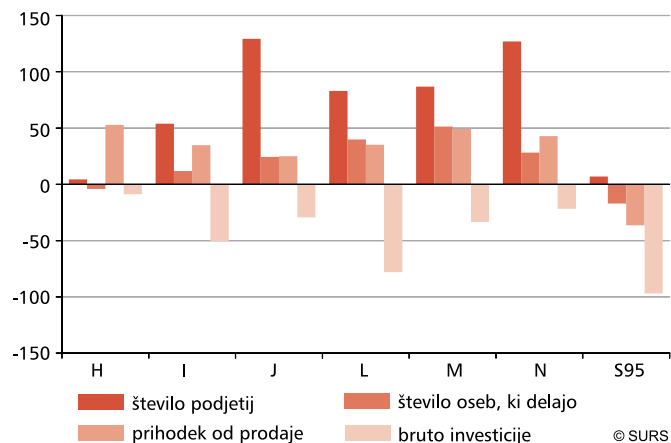
je bilo v letu 2013 ustvarjenega v kopenskem prometu in cevovodnem transportu.

Podjetja, ki so opravljala dejavnost promet in skladiščenje, so v letu 2005 ustvarila za približno polovico večji **prihodek od prodaje** kot v letu 2013 ob manjšem številu oseb, ki delajo. V tej dejavnosti je delovalo za 4 % več podjetij kot v letu 2005.

Bruto investicije so se v obdobju 2005–2013 zmanjšale v vseh obravnavanih področjih dejavnosti; najmanj so se zmanjšale v dejavnosti promet in skladiščenje (za 9 %, na 420 milijonov EUR).

Grafikon 47: Gibanje vrednosti izbranih kazalnikov stanja v drugih nefinančnih storitvah, Slovenija, 2013¹⁾

% (2005 = 100)

H Promet in skladiščenje
 I Gostinstvo
 J Informacijske in komunikacijske dejavnosti
 L Poslovanje z nepremičninami
 M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti
 N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti
 S95 Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo

1) Začasni podatki.

Vir: SURS

28.825 EUR

je v drugih nefinančnih storitvah v letu 2013 znašala dodana vrednost na osebo, ki dela.

Produktivnost dela

Produktivnost dela je bila v letu 2013 v drugih nefinančnih storitvah za 5 % nižja od povprečne dodane vrednosti v vseh nefinančnih poslovnih dejavnostih.

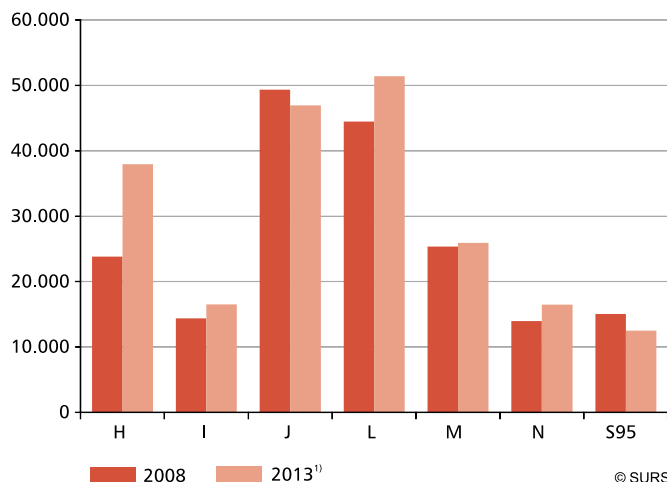
Med drugimi nefinančnimi storitvami je bila najvišja v podjetjih z dejavnostjo poslovanje z nepremičninami; znašala je 51.408 EUR na osebo in je bila za 70 % višja od produktivnosti dela v vseh nefinančnih poslovnih dejavnostih.

Višjo produktivnost dela od slovenskega povprečja so v teh dejavnostih imela še podjetja v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih in v dejavnosti promet in skladiščenje.

Produktivnost dela je bila v drugih nefinančnih storitvah v letu 2013 za 18 % večja kot v letu 2005. K temu povečanju so največ prispevala podjetja v dejavnosti promet in skladiščenje, katerih produktivnost dela se je povečala za 59 %.

Grafikon 48: Produktivnost dela v drugih nefinančnih storitvah, Slovenija

EUR na osebo

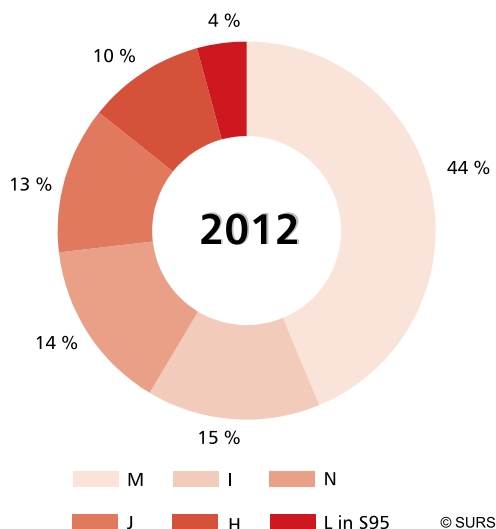
1) Začasni podatki.

Vir: SURS

Poslovna dinamika

V drugih nefinančnih storitvah je v letu 2012 **na novo nastalo** 6.626 podjetij brez predhodnika, kar je bilo 11 % podjetij v teh dejavnostih. Več podjetij je nastalo, kot jih je prenehalo poslovati. Največ podjetij je nastalo in največ jih je tudi **prenehalo delovati** v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (44 % jih je nastalo, 39 % jih je prenehalo poslovati). Pet let je preživel 56 % podjetij od tistih, ki so nastala v letu 2007.

Grafikon 49: **Struktura novonastalih podjetij brez predhodnika, Slovenija**

Vir: SURS

Plače

Povprečne mesečne neto plače oseb, ki so delale v drugih nefinančnih storitvah, so bile v letu 2013 zelo različne. Najvišjo so prejele osebe, ki so delale v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih (1.299 EUR), za skoraj polovico nižjo pa osebe, zaposlene v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih. V višini plač se odraža tudi različna **izobrazbena struktura** v omenjenih področjih dejavnosti: v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih je imelo višješolsko ali visokošolsko izobrazbo 52 % oseb, v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih pa 15 %.

*Ali ste vedeli,
da se povprečne neto plače zaposlenih
v drugih nefinančnih storitvah zelo
razlikujejo?*

Največ oseb s srednješolsko izobrazbo je delalo v podjetjih, ki so bila evidentirana v dejavnosti popravila računalnikov in izdelkov za široko porabo (82 %); največ oseb z višješolsko ali visokošolsko izobrazbo je delalo v podjetjih, ki so bila evidentirana v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih.

V drugih nefinančnih storitvah je bilo v letu 2013 zaposlenih več moških kot žensk (60 % moških). Precej več moških kot žensk je bilo zaposlenih v dejavnosti promet in skladiščenje (81 %), ženske pa so prevladoval v dejavnosti gostinstvo (59 %).

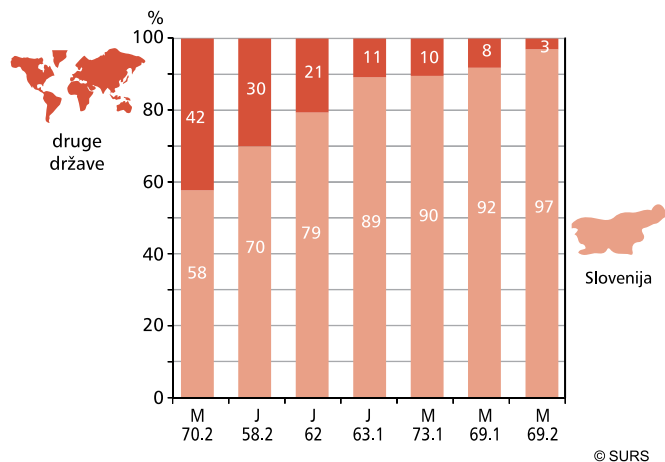
Poslovne storitve in njihova vloga

Večina prihodka od prodaje v opazovanih poslovnih storitvah je bila v letu 2012 ustvarjena s strankami, ki so imele sedež ali bivališče v Sloveniji, med temi pa največji delež v računovodskih, knjigovodskih in revizijskih dejavnostih ter davčnem svetovanju (97 %).

Z izvozom, tj. s strankami, ki nimajo sedeža v Sloveniji, je bilo v letu 2012 ustvarjenega največ prihodka v dejavnosti podjetniško in poslovno svetovanje (42 %), od tega okoli tri četrtine z izvozom v države članice EU. V računalniških storitvah so v letu 2012 ustvarili z izvozom 20 % vrednosti prihodka storitev (od tega 55 % v države članice EU), v dejavnosti oglaševanje 10 % prihodka, v pravnih dejavnostih pa 8 %.

Prihodek od prodaje, ustvarjen z izvozom storitev, se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2008 najbolj povečal v dejavnosti podjetniško in poslovno svetovanje. Manj storitev so v tem obdobju izvozili v pravnih dejavnostih.

Grafikon 50: Struktura prihodka od prodaje v izbranih poslovnih storitvah glede na sedež strank, 2012

J58.2 Izdajanje programja
 J62 Rač.programir.,svetovanje idr.pov.dej.
 J63.1 Obd.pod.in pov.dej.;obrat.splet.port.
 M69.1 Pravne dejavnosti
 M69.2 Računov.,knjigov.in reviz.dej.;dav.svet.
 M70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje
 M73.1 Oglaševanje

Vir: SURS

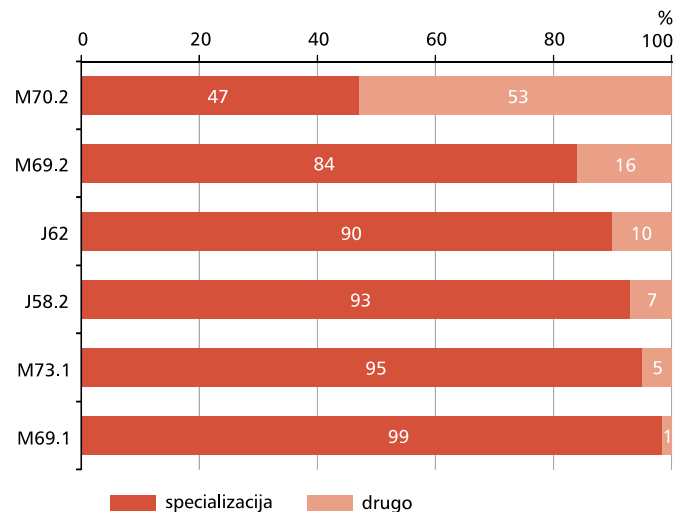
S prodajo **specializiranih storitev** (tj. prihodek od prodaje, ustvarjen s prodajo storitev, značilnih za opazovano dejavnost) so v letu 2012 ustvarila skoraj ves svoj prihodek podjetja, ki so opravljala pravne dejavnosti (99 %). Ta podjetja so tri četrtine prihodka ustvarila s tremi storitvami: s pravnim svetovanjem in z zastopanjem v sodnih postopkih na področju gospodarskega prava, z drugimi pravnimi storitvami in z notarskimi storitvami.

Najmanjši delež prihodka od prodaje specializiranih storitev so v letu 2012 ustvarila podjetja, ki so opravljala dejavnost podjetniško in poslovno svetovanje, 47 %. 86 % prihodka od prodaje specializiranih storitev so ta podjetja ustvarila z dvema storitvama: s podjetniškim in drugim svetovanjem pri upravljanju in z drugimi storitvami poslovnega svetovanja.

*Ali ste vedeli,
da je bilo v dejavnosti podjetniško
in poslovno svetovanje v letu 2012
več kot polovica prihodka od prodaje
ustvarjenega z nespécializiranimi
storitvami?*

V dejavnosti računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti je bilo 90 % prihodka ustvarjenega s specializiranimi storitvami. 63 % tega prihodka so podjetja ustvarila s tremi storitvami: z računalniškim programiranjem, s svetovanjem o računalništvu in z drugimi storitvami informacijske tehnologije in računalništva.

Grafikon 51: Struktura prihodka od prodaje v izbranih poslovnih storitvah, Slovenija, 2012

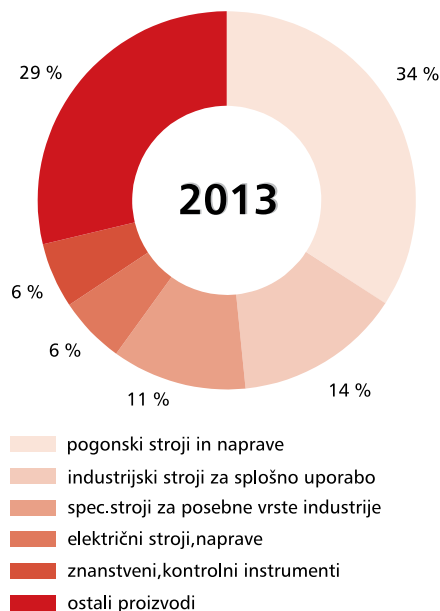
Vir: SURS

Mednarodno udejstvovanje pri izvozu in uvozu blaga

Podjetja, ki so opravljala dejavnost druge nefinančne storitve, so malo prispevala k celotnemu izvozu in uvozu blaga: v letu 2013 so ustvarila 3 % vrednosti izvoza in 2,8 % vrednosti uvoza. Ustvarila so presežek v blagovni menjavi.

Največjo vrednost izvoza (59 %) in uvoza (40 %) blaga v obravnavanih storitvenih dejavnostih so ustvarila podjetja, ki so spadala v strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti. Ta podjetja so 71 % vrednosti izvoza v letu 2013 ustvarila z izvozom petih vrst blaga: pogonskih strojev in naprav, industrijskih strojev za splošno uporabo, specializiranih strojev za posebne vrste industrije, električnih strojev in naprav ter znanstvenih in kontrolnih instrumentov.

Grafikon 52: Blago z največjo vrednostjo izvoza po odsekih SMTK, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, Slovenija

© SURS

Vir: SURS

Gibanje prihodka od prodaje storitev⁵

Prihodek od prodaje storitev se je v obdobju 2005–2013 povečal za 17 %. V letu 2009 se je v primerjavi s prejšnjim letom izrazilo zmanjšal, in sicer za 14 %, nato se je v naslednjih dveh letih povečal, v letih 2012 in 2013 pa je spet upadel in v letu 2013 je bil v primerjavi z letom 2008 nižji za 8 %.

*Ali ste vedeli,
da je bil prihodek od prodaje
storitev v letu 2013 le v dejavnosti
promet in skladiščenje
višji kot pred gospodarsko krizo
(v letu 2008)?*

Prihodek od prodaje storitev je najizraziteje nihal v obdobju 2005–2013 v dejavnosti promet in skladiščenje; v tej dejavnosti je najbolj upadel v letu 2009, in to za 20 % v primerjavi z letom 2008, vendar je bila v letu 2011 spet dosežena raven iz leta 2008.

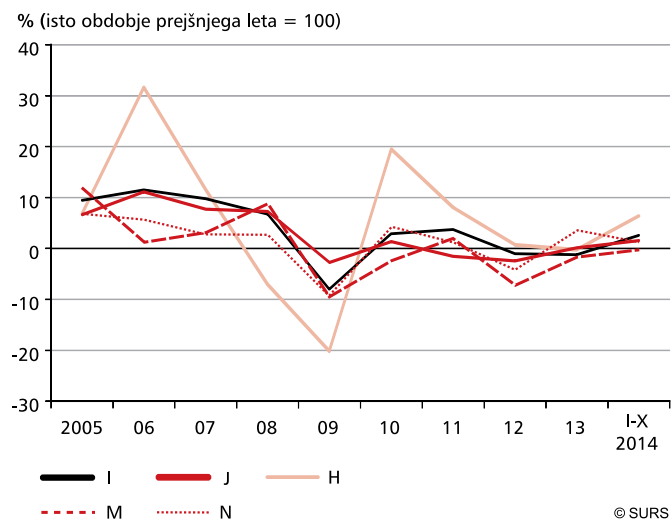
Prihodek od prodaje storitev v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih je v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 upadel najmanj (za 3 %), vendar je v letih 2011 in 2012 še upadal in v letu 2013 je bil za 5 % nižji kot v letu 2008.

Le prihodek od prodaje storitev v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih je bil v letu 2013 nižji kot v letu 2005 (za 7 %).

V mesecih od januarja do oktobra 2014 je bil po začasnih podatkih prihodek od prodaje storitev v povprečju za 3 % višji kot v istem obdobju prejšnjega leta. Nižji je bil le v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (za 0,2 %). Zvišal pa se je najbolj v dejavnosti promet in skladiščenje (za 6 %).

⁵ Zajeta so področja dejavnosti H, I, J, M (razen 70.1, 72, in 75) in N (razen 77 in 81.1) po SKD 2008.

Grafikon 53: Povprečne letne stopnje rasti nominalnega prihodka od prodaje¹⁾ storitev, Slovenija²⁾

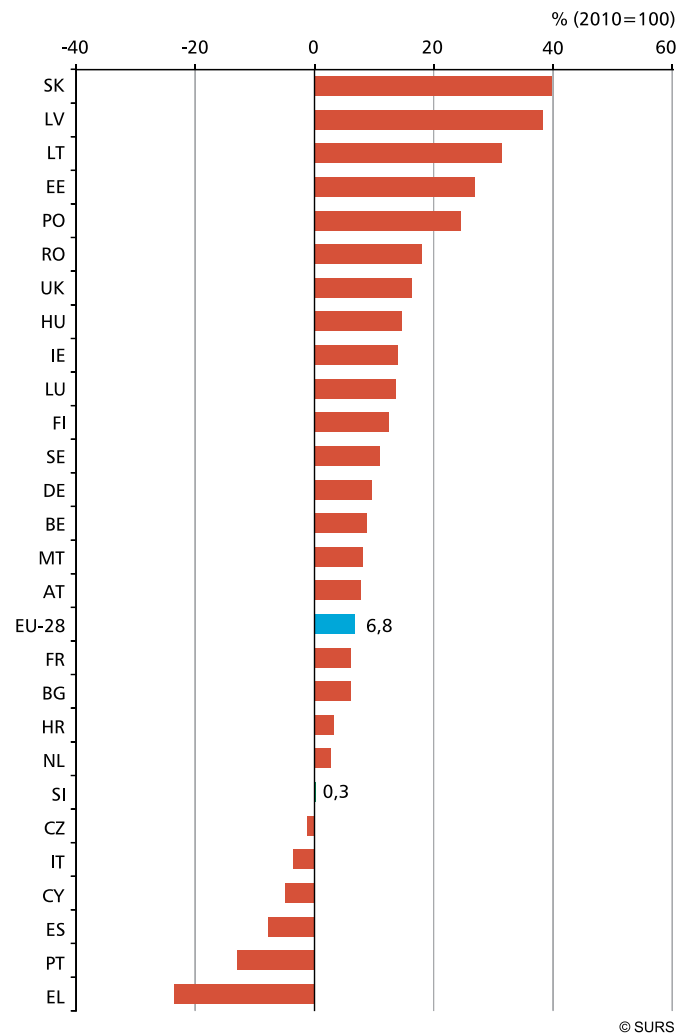
1) Iz podatkov so izločeni vplivi koledarja.

2) Začasni podatki za leto 2014.

Vir: SURS

Prihodek od prodaje storitev **na ravni EU** je bil v letu 2013 za 7 % višji kot v letu 2010. V Sloveniji je bila stopnja rasti prihodka od prodaje storitev v tem obdobju nižja kot v celotni EU (le 0,3-odstotna). Več kot 30-odstotno stopnjo rasti so imele Slovaška, Litva in Latvija, v šestih državah članicah EU pa je bil prihodek od prodaje storitev v letu 2013 nižji kot v letu 2010 (v Grčiji kar za 24 %).

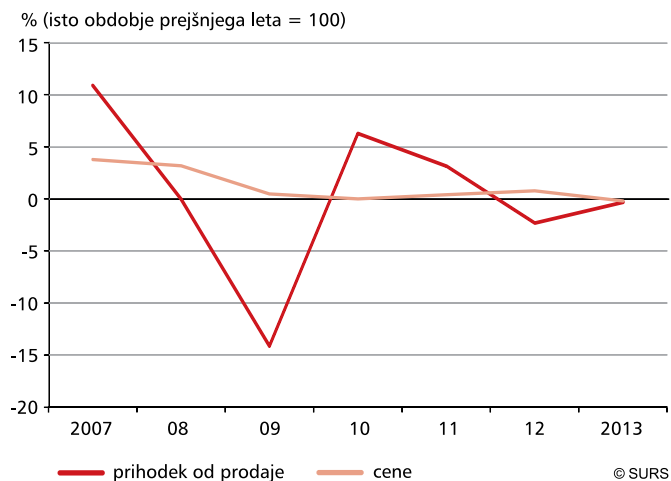
Grafikon 54: Gibanje vrednosti nominalnega prihodka od prodaje storitev¹⁾, 2013

1) Za Dansko ni podatka.

Vir: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat>, 5.12. 2014)

Grafikon 55: Povprečne letne stopnje rasti nominalnega prihodka od prodaje storitev in cen storitev pri proizvajalcih, Slovenija

Vir: SURS

Cene storitev pri proizvajalcih⁶ so se v obdobju 2007–2012 na letni ravni v povprečju zviševale (razen v letu 2010), vendar se je rast od leta 2009 umirila. V letu 2013 so bile v povprečju za 0,2 % nižje kot v prejšnjem letu.

V 3. četrtletju 2014 so bile v povprečju za 0,7 % višje kot v 3. četrtletju 2013.

*Ali ste vedeli,
da so se cene storitev pri proizvajalcih
v letu 2013 v primerjavi z letom 2010
zvišale za 0,9 %?*

⁶ Zajete so izbrane dejavnosti v področjih H, J, M in N po SKD 2008.

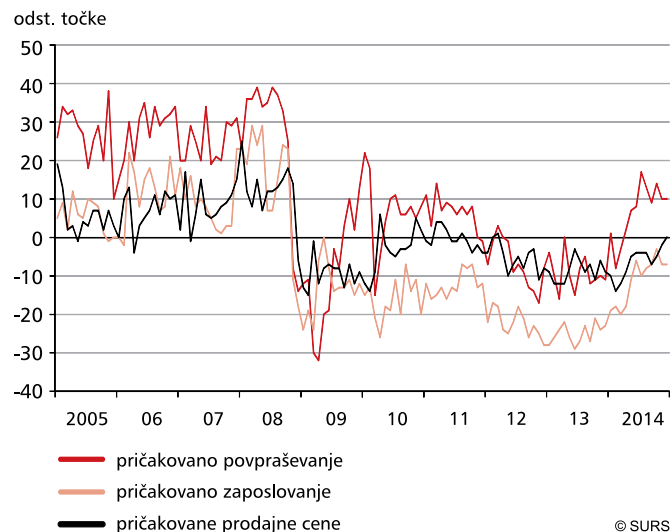
Kako kaže za naprej?

Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih⁷ kaže, da se zaupanje povečuje, saj je bila povprečna vrednost tega kazalnika v letu 2014 za 17 odstotnih točk višja kot v letu 2013, v decembru 2014 pa za 2 odstotni točki višja od dolgoletnega povprečja (od leta 2005).

Pričakovanja za naslednje tri mesece so se v decembru 2014 v primerjavi s prejšnjim mesecem pri prodajnih cenah zvišala, pri povpraševanju in zaposlovanju pa so ostala enaka. Vrednosti vseh treh kazalnikov pričakovanj so bile v letu 2014 v povprečju višje kot v letu 2013.

Glavna dejavnika, ki sta ovirala izboljšanje položaja podjetij v storitvenih dejavnostih, sta bila nezadostno povpraševanje in finančne ovire.

Grafikon 56: Kazalniki pričakovanj v storitvenih dejavnostih, Slovenija

Vir: SURS

⁷ Zajeta so področja dejavnosti od H do N in oddelki R92, R93, S95 in S96 po SKD 2008.

6 POVPREČNO SLOVENSKO PODJETJE

2013

Registrirano je kot
samostojni podjetnik posameznik.

Je mikropodjetje,
torej zaposluje do 9 oseb.

Opravljala
pretežno
tržno de-
javnost.

V podjetju prevladujejo
zaposleni, stari od 35
do 39 let.

Prihodek od prodaje
je večji kot leta 2005.

Povprečna
plača
v podjetju
je
902 EUR.

Največja težava podjetja je nezadost-
no povpraševanje.

Preživel
je prvih 5
let delo-
vanja.

Ni del
skupine
podjetij.

Deluje v
osrednje-
slovenski
statistični
regiji.

Strošek
dela na za-
poslenega
v podjetju
za delovno
uro je
približno
14 EUR.

Ni pod
tujim nad-
zorom.

Vedno
manj
sredstev
namenja
za inves-
ticije.

Med-
narod-
no največ
trguje z
Nemčijo.

Med za-
poslenimi
v podjetju
prev-
ladujejo
moški.

Večina
zapos-
lenih ima
srednje-
šolsko izo-
brazbo.

Uk-
varja se z
drugimi
nefi-
nančnimi
storit-
vami.

MERSKE ENOTE, KRATICE

%	odstotek
EUR	evro
mio.	milijon
mrd.	milijarda
maks.	maksimum
min.	minimum
BDP	bruto domači proizvod
Eurostat	Statistični urad Evropske unije
PRS	Poslovni register Slovenije
SKD 2008	Standardna klasifikacija dejavnosti 2008
SKIS	Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev
SMTK	Standardna mednarodna trgovinska klasifikacija
SPRS	Statistični poslovni register Slovenije
SURS	Statistični urad Republike Slovenije

OKRAJŠAVE IMEN DRŽAVE

EU	Evropska unija	IE	Irska
EU28	28 držav članic EU	IT	Italija
AT	Avstrija	LT	Litva
BE	Belgija	LU	Luksemburg
BG	Bolgarija	LV	Latvija
CZ	Češka republika	MT	Malta
CY	Ciper	NL	Nizozemska
DE	Nemčija	PO	Poljska
DK	Danska	PT	Portugalska
EE	Estonija	RO	Romunija
EL	Grčija	SE	Švedska
ES	Španija	SI	Slovenija
FI	Finska	SK	Slovaška
FR	Francija	UK	Združeno kraljestvo
HR	Hrvaška		
HU	Madžarska	RS	Srbija

SEZNAM UPORABLJENIH ŠIFER KATEGORIJ SKD 2008

A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO
B	RUDARSTVO
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI
D	OSKRBA Z EL.ENERGIJO, PLINOM IN PARO
E	OSKR.Z VODO; RAV.Z ODPL., ODP., SAN. OKOLJA
F	GRADBENIŠTVO
F41	Gradnja stavb
F42	Gradnja inženirskih objektov
F43	Specializirana gradbena dela
G	TRGOVINA; VZDRŽ. IN POPRAVILA MOT. VOZIL
G45	Trg.z mot.voz.in popravila mot.voz.
G46	Posredništvo in trg.db., rz.z mot.voz.
G47	Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE
I	GOSTINSTVO
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJ.
J58.2	Izdajanje programja
J62	Rač.programir., svetovanje idr.pov.dej.
J63.1	Obd.pod.in pov.dej.; obrat.splet.port.
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJ.
L	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJ.
M69.1	Pravne dejavnosti
M69.2	Računov., knjigov.in reviz.dej., dav.svet.
M70.2	Podjetniško in poslovno svetovanje
M73.1	Oglaševanje
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJ.
O	JAVNA UPRAVA IN OBRAMBA; OBV.SOC.VARNOST
P	IZOBRAŽEVANJE
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREAC.DEJ.
R92	Prirejanje iger na srečo
R93	Športne idr.dej.za prosti čas
S	DRUGE DEJAVNOSTI
S95	Popravila rač.in izd.za široko rabo
S96	Druge storitvene dejavnosti

DEFINICIJE

Bruto domači proizvod je enak dodani vrednosti v osnovnih cenah po dejavnostih, povečani za davke na proizvode in storitve in zmanjšani za subvencije za proizvode in storitve. Bruto domači proizvod je tako enak vsoti dodane vrednosti v osnovnih cenah vseh domačih (rezidenčnih) proizvodnih enot in neto davkov na proizvode in storitve (davki na proizvode in storitve, zmanjšani za subvencije za proizvode in storitve).

Bruto investicije v opredmetena osnovna sredstva so investicije v vsa opredmetena osnovna sredstva v opazovanem obdobju. Vključena so nova in obstoječa opredmetena osnovna sredstva, kupljena bodisi od tretjih oseb ali proizvedena za lastno uporabo, katerih doba uporabnosti je daljša kot eno leto, vključno z neproizvedenimi opredmetenimi osnovnimi sredstvi (zemljišče).

Bruto trgovska marža ustreza vračilu dejavnosti nakupa in nadaljnje prodaje brez nadaljnje obdelave. Izračuna se iz prihodkov od prodaje, nabav in sprememb v zalogah blaga in storitev, kupljenih za nadaljnjo prodajo v nespremenjeni obliki.

Delež novonastalih podjetij med podjetji se izračuna kot delež novonastalih podjetij, ki niso imela predhodnika, od števila vseh podjetij (izraženo v %).

Delež podjetij, ki so prenehala poslovati, med podjetji se izračuna kot delež podjetij, ki so prenehala poslovati in so brez naslednika, od števila vseh podjetij (izraženo v %).

Delež pet let preživelih podjetij med novonastalimi podjetji se izračuna kot delež pet let po nastanku še aktivnih (živih) podjetij od števila novonastalih podjetij brez predhodnika, nastalih v t-5 (izraženo v %).

Delovno aktivno prebivalstvo so: zaposlene osebe, ki so v delovnem razmerju pri podjetju, družbi, zavodu, drugi organizaciji; pri podružnicah tujih podjetij; izvoljeni ali imenovani nosilci javne ali družbene funkcije; matere z otrokom, ki delajo po posebnih predpisih; lastniki podjetij, ki ta podjetja osebno vodijo in niso zavarovani iz drugega naslova; od 1. 1. 1999 udeleženci javnih del; zaposlene osebe, ki so v delovnem razmerju pri osebah, ki opravljajo gospodarsko ali pridobitno dejavnost ali pri osebah, ki opravljajo poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic ali pri fizičnih osebah, ki uporabljajo dopolnilno delo drugih ljudi; samozaposlene osebe, ki opravljajo gospodarsko ali pridobitno dejavnost (samostojni podjetniki posamezniki); osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic (npr. samostojni raziskovalci).

Dodana vrednost v osnovnih cenah je enaka proizvodnji v osnovnih cenah, zmanjšani za vmesno potrošnjo v cenah kupcev. Dodana vrednost v osnovnih cenah je tudi enaka vsoti sredstev za zaposlene, plačanim drugim davkom na proizvodnjo, zmanjšanim za prejete druge subvencije na proizvodnjo, ter vsoti bruto poslovnega presežka in bruto raznovrstnega dohodka. **Dodana vrednost v stroških faktorjev** se izračuna kot bruto prihodek iz poslovnih dejavnosti po popravkih vrednosti za subvencije za poslovanje in posredne davke. Računa se kot "bruto", ker se popravki vrednosti (kot je npr. amortizacija) ne odštevajo.

Fizične osebe so samostojni podjetniki posamezniki in druge fizične osebe, ki na prostem trgu samostojno in trajno opravljajo različne, izključno pridobitne dejavnosti.

Gradbeni inženirski objekti so vsi gradbeni objekti, ki niso uvrščeni k stavbam. Gre za železniške proge, ceste, mostovi, letališke steze, jezovi itd.

Hitrorastoče podjetje je podjetje z več kot 20-odstotno povprečno letno rastjo v triletnem obdobju, ki ima v prvem letu spremljanja triletne rasti vsaj 5 zaposlenih oseb. Rast se meri s številom zaposlenih oseb ali z višino prihodka.

Indeksi cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih merijo dinamiko proizvajalčevih prodajnih cen industrijskih proizvodov, ki so bili proizvedeni na ozemlju Slovenije, prodani pa na domačem (slovenskem) in/ali na tujem trgu. Indeksi cen storitev pri proizvajalcih merijo dinamiko cen storitev v izbranih dejavnostih, ki jih podjetja kot proizvajalci storitev zagotavljajo drugim podjetjem kot kupcem storitev.

Majhna podjetja so podjetja, ki zaposlujejo vsaj 10, vendar pa manj kot 50 oseb (od 10 do 49 oseb).

Mikropodjetja so podjetja, ki zaposlujejo manj kot 10 oseb.

Nominalni prihodek je prihodek, ki je izražen v tekočih cenah ali v cenah, ki se nanašajo na določeno obdobje opazovanja (npr. koledarsko leto).

Novonastalo podjetje brez predhodnika je podjetje, ki je nastalo kot kombinacija proizvodnih dejavnikov, vendar tako, da pri tem dogodku ni bilo udeleženo nobeno drugo podjetje. Med novonastala podjetja ne štejemo podjetij, ki so nastala s spojitvijo, z razdelitvijo, z oddelitvijo, podjetij, ki so nastala zaradi spremembe pravnoorganizacijske oblike, in tistih, ki so po dveh letih prenehanja poslovanja znova oživela (reaktivacije).

Opredmetena osnovna sredstva so sredstva, ki jih ima podjetje z namenom, da proizvaja ali dobavlja proizvode ali opravlja storitve (ali pa jih daje v najem drugim ali uporablja za pisarniške namene), in jih bo po pričakovanjih uporabljalo v več kot enem obračunskem obdobju. Mednje uvrščamo na primer zemljišča, zgradbe, opremo, večletne nasade, zalogo investicijskega materiala, ki je namenjen za vgrajevanje v druge stvari iz osnovnih sredstev, ipd.

Osebe, ki delajo, so vse osebe, ki delajo pri opazovani enoti (plačane in neplačane), in tudi vse tiste osebe, ki delajo zunaj enote, ki ji pripadajo in ki jih plačuje (npr. prodajni zastopniki). Med osebe, ki delajo, se štejejo tudi delavci s krajšim delovnim časom, sezonski delavci in delavci na domu, ki so na plačilnem seznamu opazovane enote. Od leta 2013 so med osebe, ki delajo, vključeni tudi detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino.

Plače so opredeljene kot celotno nadomestilo, v gotovini ali blagu, izplačljivo vsem osebam, naštetim na plačilni listi (vključno z zaposlenimi na domu), v zameno za delo, opravljeno v računovodskem obdobju, ne glede na to, ali je to delo plačano na podlagi delovnega časa, izdelka ali akorda, in ne glede na to, ali je plačilo za opravljeno delo izplačevano redno ali ne.

Podjetje je registrirana pravna ali fizična oseba (pravna enota), ki je v opazovanem letu izkazala prihodek ali zaposlene osebe oziroma osebe, ki delajo. Po SKIS države in neprofitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, se kot enote upoštevajo tudi tiste, ki izkazujejo prihodek iz članarin, subvencij in drugih poslovnih prihodkov. V podatku o aktivnih podjetjih se upoštevajo vse enote, ki so bile aktivne vsaj del opazovanega obdobja.

Poslovni subjekti so pravne in fizične osebe, ki na podlagi vpisa v ustrezne primarne registre, evidence, razvide ali na podlagi zakona opravljajo registrirane ali s predpisom ali z aktom o ustanovitvi določene dejavnosti v zakonsko določeni pravnoorganizacijski obliki in so vpisane v PRS.

Povezana podjetja so podjetja, ki so med seboj, v katerem koli od naslednjih razmerij: (a) podjetje poseduje večino glasovalnih pravic delničarjev ali članov v drugem podjetju, (b) podjetje ima pravico imenovati ali odstaviti večino članov upravnega ali nadzornega odbora drugega podjetja, (c) podjetje ima pravico izvajati prevladujoči vpliv na drugo podjetje skladno s pogodbenim razmerjem, v katerega je stopilo s tem podjetjem, ali z določbo v njegovem memorandumu ali členih statuta, (d) podjetje, ki je delničar v drugem podjetju ali njegov član, samo nadzira, skladno s pogodbo z drugimi delničarji ali člani tega podjetja, večino glasovalnih pravic delničarjev ali članov v tem podjetju.

Povprečna mesečna (neto) plača je povprečni (neto) znesek, ki ga kot plačilo za mesec dela prejmejo osebe, ki delajo (so zaposlene) pri pravnih ali fizičnih osebah. Neto plača je znesek bruto plače, zmanjšan za prispevke za socialno varnost in akontacijo dohodnine.

Pravna enota je registrirana pravna ali fizična oseba.

Pravne osebe so gospodarske družbe, zavodi, društva, organi in organizacije, ki z vpisom v konstitutivni register, ustrezno evidenco ali ustrezni razvid ali z zakonom pridobijo status (lastnost) pravne osebe.

Prihodki od prodaje so prodajne vrednosti kupcem zaračunanih prodanih proizvodov ali trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev. Merijo se na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za vse popuste, ki so bili dani ob prodaji ali pozneje, pa tudi za vrednosti vrnjenih količin. Prihodki zajemajo tudi vse stroške in obremenitve, vezane na kupca, ne zajemajo pa davkov in carinskih dajatev na blago ali storitve, ki jih enota fakturira, in davka na dodano vrednost (DDV), morebitne prodaje osnovnih sredstev, prihodkov od financiranja in drugih izrednih prihodkov.

Produktivnost dela je razmerje med proizvedenim produktom in količino dela, ki je bila vložena v njegovo proizvodnjo. Je eden osnovnih sintetičnih kazalnikov gospodarske razvitosti. Običajno jo merimo v **bruto dodani vrednosti na zaposlenega**, ki je razmerje med dodano vrednostjo (v stroških faktorjev) in povprečnim številom oseb, ki delajo. Glede na to izraža tako fizično produktivnost (povprečna količina proizvodov/storitev na osebo, ki dela v določenem obdobju) kot tudi vrednostno produktivnost (ki odraža razmerje med cenami, po katerih so bili proizvodi/storitve prodani, in cenami proizvodnih vložkov, potrebnih za proizvodnjo teh proizvodov/storitev).

Realni prihodek je nominalni prihodek, ki je zmanjšan za stopnjo rasti cen (stopnjo inflacije) v določenem opazovanem obdobju (npr. koledarskem letu).

Rezidenčna skupina podjetij je skupina pravnih enot, ki jo sestavljajo samo rezidenčne enote. Vključevati mora najmanj dve enoti. Izvzete so tiste skupine podjetij, katerih vodja je fizična oseba, ki nadzoruje samo eno pravno enoto.

Skupina podjetij je združenje pravnih enot, ki ga sestavljajo enota, ki je vodja skupine podjetij, in njej podrejene enote. Pripadnost skupini je opredeljena z nadzorom nad enotami.

Srednje velika podjetja so podjetja, ki zaposlujejo vsaj 50, vendar pa manj kot 250 oseb (od 50 do 249 oseb).

Srednjerastoče podjetje je podjetje z 10–20-odstotno povprečno letno rastjo v triletnem obdobju, ki ima v prvem letu spremljanja rasti vsaj 5 zaposlenih oseb. Rast se meri s številom zaposlenih oseb ali z višino prihodka.

Standardna klasifikacija dejavnosti je slovenski statistični standard za evidentiranje, zbiranje, analiziranje in izkazovanje podatkov, pomembnih za prikaz značilnosti gospodarstva in za spremljanje razvojnih gibanj in strukturnih sprememb. Ta standard se uporablja za razvrščanje poslovnih subjektov in njihovih enot po dejavnosti v različnih statističnih in administrativnih zbirkah podatkov.

Stavbe so objekti z enim ali več prostori, v katere ljudje lahko vstopajo in ki so namenjeni prebivanju ali opravljanju dejavnosti. Razlikujemo stanovanjske in nestanovanjske stavbe. **Stanovanjske stavbe** so stavbe, katerih vsaj polovica uporabne površine se uporablja za stanovanjske namene oz. prebivanje. **Nestanovanjske stavbe** so stavbe, katerih več kot polovica uporabne površine se uporablja za opravljanje dejavnosti.

Stopnja prostih delovnih mest je odstotni delež prostih delovnih mest od vseh delovnih mest (prostih in zasedenih).

Število tržnih podjetij je število registriranih pravnih ali fizičnih oseb, ki so med letom opazovanja izkazale prihodek ali stroške dela in bile tako aktivne vsaj del opazovanega obdobja. Zajeta so podjetja, ki po SKIS spadajo v sektor nefinančne družbe (11), finančne družbe (12) in gospodinjstva (14).

Tuje notranje podjetje je podjetje s sedežem v Sloveniji (državi priprave statistike), nad katerim ima nadzor institucionalna enota, ki nima sedeža v Sloveniji (državi priprave statistike).

Večnacionalna skupina podjetij je skupina pravnih enot, ki ima najmanj dve enoti v različnih državah. Izvzete so take skupine podjetij, katerih vodja je fizična oseba kot posameznik, ki nadzoruje samo eno pravno enoto.

Velika podjetja so podjetja, ki zaposlujejo vsaj 250 oseb (250 ali več oseb).

Vrednost proizvodnje meri dejanske, v podjetjih proizvedene vrednosti proizvodov in storitev, ustvarjene s prodajo, vključno s spremembami zalog in z nadaljnjo prodajo blaga in storitev.

Zaposlene osebe so osebe, ki delajo pri delodajalcu (pri pravnih osebah, samostojnih podjetnikih ali drugih registriranih fizičnih osebah) in prejemajo plačo ter so na podlagi pogodbe o zaposlitvi obvezno socialno zavarovane. Med zaposlene osebe se štejejo tudi pripravniki in osebe, udeležene pri javnih delih, ter družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so poslovodne osebe (če niso obvezno zavarovani na drugi podlagi). Od leta 2013 so med zaposlene osebe vključeni tudi detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpolnjevanje v tujino.

VIRI IN LITERATURA

Aljažev stolp - "pleh" z dušo. Pridobljeno 20. 12. 2014 s spletne strani <http://www.rtvlo.si/kultura/razstave/aljazev-stolp-pleh-z-duso/341793>

Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija. Antonijev rov. Pridobljeno 10. 12. 2014 s spletne strani <http://www.antonijevrov.si/index.php/sl/ali-ste-vedeli>

Črna koda in njena pot skozi čas. (2009). Pridobljeno 10. 12. 2014 s spletne strani http://www.mojmikro.si/mreza/uporabno/crna_koda_in_njena_pot_skozi_cas

Industry, trade and services. Database. Luksemburg: Eurostat. Pridobljeno 5. 12. 2014 s spletne strani <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Internet v Sloveniji. Slovensko združenje Internet ISOC-SI. Pridobljeno 7. 1. 2014 s spletne strani http://www.isoc-drustvo.si/?page_id=158

Javni vodovod, Slovenija, 2013 - končni podatki. (23. 10. 2014). Prva objava. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 11. 12. 2014 s spletne strani http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6587

Kako so iznašli nakupovalni voziček? (2009). Pridobljeno 20. 12. 2014 s spletne strani <http://www.rtvlo.si/zabava/zanimivosti/kako-so-iznasli-nakupovalni-vozicek/198092>

National accounts: Annual National Accounts. Database. Luksemburg: Eurostat. Pridobljeno 27. 11. 2014 s spletne strani <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Nebotičnik, Ljubljana. Pridobljeno 15. 12. 2014 s spletne strani http://sl.wikipedia.org/wiki/Neboti%C4%8Dnik,_Ljubljana

Občina Ljutomer. Pridobljeno 22. 12. 2014 s spletne strani <http://www.obcinaljutomer.si/stran/zgodovina/57>

Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2013. (junij 2014). Ljubljana: Agencija za energijo. Pridobljeno 13. 12. 2014 s spletne strani <http://katalogi.studio8.si/jarselp2013/files/assets/basic-html/page68.html>

Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po skupinah, po četrtnetjih, 4. četrtnetje 2013. Poročila. Ljubljana: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Pridobljeno 24. 12. 2014 s spletne strani [http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/Arhiv/Stevilo_registriranih_in_izbranih_subjektov_2013.pdf](http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/posl_subj_skup_31122013.pdf)

Število novo registriranih poslovnih subjektov in število izbranih poslovnih subjektov po skupinah, v mesecih leta 2013. Poročila. Ljubljana: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Pridobljeno 24. 12. 2014 s spletne strani http://www.ajpes.si/doc/Registri/PRS/Porocila/Arhiv/Stevilo_registriranih_in_izbranih_subjektov_2013.pdf

Zgodovina Slovenskih železnic. Slovenske železnice. Pridobljeno 7. 1. 2014 s spletne strani <http://www.slo-zeleznice.si/podjetje/onas/zgodovina>

VIRI ZA FOTOGRAFIJE

Sokol ARSO. Spletno mesto <http://nfp-si.eionet.europa.eu/sokol/index.php>

Flicker. Spletno mesto <https://www.flickr.com/photos/>

Flaticon. Spletno mesto <http://www.flaticon.com/>

Wikipedia. Spletno mesto http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f9/Nova_samopostre%C5%BEna_trgovino_podjetja_Koloniale_v_paviljonu_na_Vrbanski_cesti_1964.jpg

OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO
PROMET IN SKLADIŠČENJE
DEJAVNOSTI UPRAVE IN OBRAMBE, GRADBENIŠTVO
DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI OBVEZNA SOCIALNA VARNOST

PREDELOVALNE DEJAVNOSTI

KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO
INFORMACIJSKE IN GOSTINSTVO
KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI
STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI
TRGOVINA, VZDRŽEVANJE IN
ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO
POPRAVILA VOZIL
POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI
FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI
IZOBRAŽEVANJE